Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера дена ● ШИНАРА, 24 ИЮЛЬ, 1979 ШУ. ● № 88 (6063). ● Мах 2 кепиг.

Шерагlа йоаржае В. И. Ленин ваь 110 шу дизара хетаяь социалистически яхь!

Сийле хийла хъалхалаттарий

16 июль хьатlакхоачаш дуккагlа доккъер деккхара, кийчдаре цуи дикал тоавра тlехье районашта, колхозашта, совхозашта юкъе ениича социалистически яхье итогаш яьй.

Социалистически яхье ко тъьннараш а лаьркlа, республикански газеташ тlарча сийлен Уига тlа дъзой:

РАЙОНАШ:

ГУДЕРМЕССКИ,

йол кийчъяра шера план 34 процент, сенак — 85, ча — 109, баьций хьоар доккхилга 30 процент кхоочашъяьй

ШЕЛКОВСКОЙ,

йол кийчъяра шера план 21 процент, сенак — 124, ча — 42, баьций хьоар доккхилга 52 процент кхоочашъяьй

БОАХАМАШ:

Гудермесски района «Гудермесский» совхоз;
Гудермесски района «Терек» совхоз;
Назрановски района «Назрановский» совхоз;
Наурски района Ленина цlерагlа йола колхоз;
Урус-Мартановски района Мичурина цlерагlа йола колхоз;
Шалински района XX партсъезда цlерагlа йола совхоз;
Шалински района «Предгорный» совхоз;
Шелковской района «Путь к коммунизму» яхе колхоз;
Шелковской района «Красный пахарь» колхоз.

ТОЛАМ БАЬККХАРАШЦА НИЙСЛЕ!

Дукха ха йисанц республике ялат чуйийца деккха. Кхай тlа болх бе йиш йолаш виена зийнак бизза пайда эца гlиртеш къахьегаш бе механизатореш. Гlеми ялат, минут ха ца йоеш — ишта я цер девиз. Шой агрегатага оьсара болх а байташ норма 12 йолаш цхьан дийнахьа 15 гектара тlара ялат чудерзадир «Лермонтовский» совхоза комбайнера АЛДАМОВ Журапа.

Хlара гектара тlара 37,2 центнер чу а даьаш, итт Балха дийнахьа ка бола ялат чуийца даьккхер Сунженски района Ленина цlерагlча колхозе къахьегамхошо. Уих шерарча кхиача хаоттама яьлашка ишта дика ялат кхедаро вlештlехьдалийтар колхозхой пачхьалкхенга ка бола ялат дохкара плен толамца кхоачашъе.

Сунженски района Цlеча Эскаре цlерагlча колхоза МОИСЕЕВ Александра кулгалдеча комсомольско-кегиркой экипажо цхьан дийнахьи 48 тонн ялат аьрдар. Из де нормагlа дийнахьа чуэца дезачул 8 тонн дуккагlа.

Ялат чуийца даьккха боалаш ба «Гикаловское» яхе lилма-производственни боахама къахьегамхой. Лекха оьсарле йолаш болх бу комбайнера АШАХАНОВ Хьасана. Кlи-марса кампани дlайолаелча дена 533 тонн ялат аьрдар цо.

Ялат чуийца мукъадаьнна кхаш ме хулла сизагlа ахе гlирташ ба механизатореш. Нормагlа доагlачул шозза дукхагlа лаьтта аьхар цхьан дийнахьа «Надтеречный» совхоза тракториста СОГАИПОВ Альмана.

Ялат чуэцача хьалхалаттаращца нийсле!

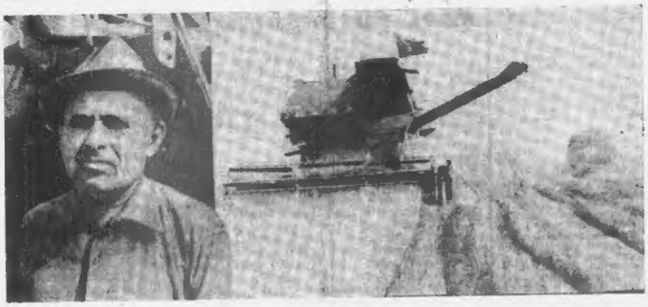

Укх шера 3200 гектара тlа ка бола ялаташ кхедир «Назрановский» совхоза кхаш леладераш.

Хlаьта яхье хьалха ба дикка опыт lоаль механизатораш Оздоев Юнас, Газдиев lусман, Коткев Ваха. Норма 12 йолаш дийнахьа юкъера лаьрклача 16—17 гектара тlара ялат чуэц царех хlаране.

Хlинцалехьа 2431 гектара тlара хьакха а хьекха, 2210 гектара тlара ялат аьрда баьинаб механизатораш. Дега тоам беш ба хьуакъам. План 18 йолаш хlара гектара тlара 19,9 центнер ялат чуэц. Хlаьта хьатта дlадихьад 4403 тонн. Цунах 1926 тонн пачхьалкхенна дlаденнад. Шера планагlа ка бола ялат 2480 тонн дlадала дезаш ба совхоза къахьегамхой.

Комбайн кхай тlара дlасоалаше а, сиха ча вlашка а техе, лаьтта аха доладу трактористаша, тlаккха доькъара лаьркlа кулътураш дlаяш.

СУРТА ТlА: «Назрановский» совхозе дикагlвола комбайнер Оздоев Юнас. Ялат чуэцаш а ко лелаю комбайн.

С. ПУГОЕВА суртш.

ЛАЬТТА КИЙЧДЕШ БА

Гураьха дlадийна ка бола ялаташ чу а яийа, кхаш чах мукъадоьхаш, уж оахаш, иагlа доакъара лаьрхlа хьажкlаш дlаюеш ба хlанц Грозненски района «Загорский» совхоза механизатореш.

28 трактор я лаьтте оахаш йолча отряде. Хlаьта ялат 3000 гектара тlа дlадуарга укх шера.

Хlанзе 2200 гектар совгlа лаьтте аьхад механизатораша. Цунах 800 гектара тlа доакъара лаьрхlа хьажкlаш дlайийнай.

Трактористашта юкъе геттара оьсаре къахьегаш хьабоагlа Матаев lабас, Нахаджиев Султан, Мурдалов Мовлад, кхьабараш 150 — 170 процент кхоачашъю царех хlаране.

Дика вlаштlехьдаьхад механизаторий балха хьалаш. Яхье хьалхалаттараш белгалбоах ахчан премеш телаш, цар хlара дийнахьа «Молнеш» арахеи. Деннъийтей сайрийнеи шозза бlайха кхача бахь кхай тlа.

С. ДУДАЕВ.

1981 ШЕРА ЧОТАГlА

Иттлагlча пятилетка задани В. И. Ленин ваь 110 шу дузача денга кхоачашъяре шерра социалистически яхь йоаржаьй «Чечингстройтранс» производственни объединене водителаша, ремонтникаша. Царех дукхабераша шоаш тlамйца денгараш тlехкхоачашду. Пхе шера план хlанзалетъе дикка тlехкхоачашъяьй объединенерча итт шофера. Царех ба водителаш Ю. А. Гончаров, Л. Темирбулатов, В. Х. Бангаев, П. М. Андреев, Р. А. Лупуев, Б. Исрапилов, кхыбераш. Шоаш даьла толамаш тlа-тlа тоадеш къахьегача царех хlаране шоай сменни нормаш 150—200 процентах чуэльаьа йоаццаш кхоачашъю.

Царел дукха тlехьа ца бусаш болх беш кхы дукхо а шофераш ба укхаза. Пятилетка хьалхарча диъ шера план хlанзачул дукха хьаьна кхоачаш а я, тlадоагlача шера календарагlа къахьегаш ва 112 водитель. Денгара денга дукхагlа хулаш латт цар мугlараш.

Б. КОСТОЕВ.

«Грозтрубопроводстрой» чувоагlача № 2 йолча СМУ строипальщица йолаш Цокаева Зинас болх бу итт шу гаргга ха я. Къахьегаш безаш хиларца, новкъостащца тlарца цунца болх беш бараша сий ду Зинай. Цокаевай хьийрера къахьегам белгалбоаккхаш из цаъа саина дукхаза а морально материально хестаяьй.

СУРТА ТlА: З. Цокаева.

С. ХАКИЕВА сурт.

Къонгий кха

Сахьувзадеш корах арахьежар шоай даьца Хас-Мохьмадаца из бола ялаташ чуэца бахача вежарий Кубаевгlар Гилане, Увайса, Туркой наш. Дийнахьа морх йовцаш хиина сигале сарахьо, дага а доацаш, догlан морхаша баьдъерзаяьар. Уллашна гlолла бирса хьекхар мух, дема дохк а гlоттадь. Цхьанахьа къувкъаш ди дар. Гlатта кийтълча саина ийлора тхоена тlара шифер. «Фу хьал да-хьогl парга цига, кхай тlа? Догlанна кlал бусаргбий-хьогl уж?»

Сисале геттара баьдийрзаяр. сахьато хьатьоккхаш хиннар сайрийна ворхlагlа сахьат мара доаццашехьа а. Цlаьхха тlатехар догlа.

Бошабоь а болаш, гlайтти нерта тlара мосаш а йолаш чулийлхар уж цlагlа. Цу сахьате гlар-тата эттар цlагlа. Вешта, цхьан хlаманна дика раьза боацаш ба-нх уж. Шийна дукха дезаш дола даьцела деланзар Увайса. Да коридора чу цхьа хlама деш воаллар, цlагlа хьачувала сих ца а луш.

— Тахан с йоачам хиназе, — аьлар Увайса шийн воккхагlвоча вошийга. — кхоаба ьынися бlаргагургъяцар хьона. Кхоана а, нагахьа саина ялаташ чуэцара аьттув бола хьалаш хулс, деакъа ха хиилаьца кхай тlарча стане вагlа везарга. Ма вlаштlеьла доацаш а да!

Хlанз мара сакхенар наьва къонгаш дикача дагара хlана бац а сел чlоагlа вар къувсар фу да а. Цецъьяьина ше кулг лостадир цо:

— Догlа я дийтха шоаш хиная хьалха дlадаьхаьндаь да ню сел цlиихара? Ма зоакх ба шо! Цхьа бийса мукъагlа цlагlа янкха. Цlаккха а ах бийса йоалаш е яьиватар тlехьагlа мара цlа мича доагlа шо. Цхьана lo а хийша ха янкхарах хьагаш лел со-м.

— Из хlанз дуина эшаш дац, — юкъейиккхар цунна Хас-Мохьмад. — Ялаташ чуийца даьлча лоlаргда са. Тlаккха вolагa йистхилар из:

— Хlаьта стане lохайна вагlа-м, Увайс, цхьанне а весаргвац мотт сона. Комбайнашка боккьоица хьажа, гайхаш тlаоза, даьтта хьакха дезa.

— Вай комбайнах йоалла цхьа оаса, дада, тиша я. Хувца езар из, — боккхагlоарий къамаьла юкъевера вiслагlча классе дешаш вола Турко. Даьца цхьана цхьан комбайна тlа болх беш ва из.

— Дика болх баьб вай жаткаш тlа хьалхагlе а приспособлени оттаяь. Хlана хьекхача михоп делхача догlон кlа-м lo ма дужадергдий, — аьлар Гилане.

Геттара lуйрийна кхай тlа дlабалар Кубаевгlар. Сатохадаланзар наьнага, шийн дахьа йоахар цо: йоачаи йолаше а сагота ма бей ераш-м!

Белгтала массехи дийнахьа ца соцаш догlаш доладелча, саготденна шоаш мача делхаргба ца хови хьовзаргбар уж. Болх ма беш дайна ди йоккха гlайтlа яр ялаташ кхедеча Кубаевгlар дезала.

...Ди делкъьйта кlоачача кlа доттъаделар, комбайний чархаш лаьттах чуэхазар. Эттара хьалха шийн комбайн кхай тlа яьккхар Хас-Мохьмада. Ялаташ кхедара опыт йолаш, шийн хана дукха бlаргадайна вола комбайнер долла хlама чlоагlа терхаллеш вар: михо, ехк хьекхача снипа. lодужадаьдар кlа, лаьттанна дегlала йохийташ lохийцар цо жатка. Цунна тlеххьа шоллагlа водар Гилани. Дас фу ду хьежар из. Цунна керда хlама дар lодика ялат чуэцилга. Дезала звенона эттара тlехьа воагlар Увайс.

Царех хlаранех ала мегарда lимерзэ, цlенача дег тlара доагlа дешаш. «Грозненский шурий» совхозе ба уж болх беш. Кагий бераш долча хана бийде боагlар уж кхай тlа болх беш воалла да волча. Юххьанца бера хапарча безамо кхувлар уж цига. Боккха хиначул тlехьагlа кхийтар: шоаш мел йоаккха ха ялатиш кхедеш болх белгз тъьаха шоаш хилар. Дас цкъаза белашта оал:

— Кхай тlа болх бе аз шо lомадаьдецаре дикагlа дар. Ялаташ чуэцача хана массарел а хьалха хулар со, хlаьта хlана Гилане тlехьайитаа со, къаьна комбайнер. Фу ловзар да из!

Баьь а долаш дар. Совхозе эттара дукхагlа хьан хьекхад кlа? Кубаев Гилане. Хlаьта эттара дукхагlа хьан аьрдад? Из а комсомолец Кубаев ва — 3000 центнер.

Хlаьта школьник Турко хlана укх сахьате даь гlонча ва. Цхьабаккъда, дийша ваьначул тlехьагlа из а оттаргва шийна вахта хьа а йийца дlа. Ялаташ кхедеча дезала кхы цхьаькка а комбайнер тlакхетаргва. Ма сакъердам бар Кубаевгlар чуийцача ялатах ль шеьх йоттилга! Бlарча город кхаба йиш хила мегар.

К. ШАМХАНОВ.

СИХДАЬД КХАШКАРА БАЛХАШ

Укх шера 293 гектара тlа шекара свеклаш кхееш ба Урус-Мартановски района Мичурина цlерагlча совхоза кхаш леладераша. Иттлагlча пятилетка план В. И. Ленин ваь 110 шу дузача дийнахьа кхоачашъяр дукха вай мехка яьржача социалистически яхье юкъе а баха план 230 йолаш, хlара гектара тlара 350 тонн шекара свеклаш чуэ доал деньад цар.

Гектаранкаша дукха ха йоаццаш кулг-кара оасар даьд шекара свеклашта. Хlаьта хlанз минеральни удобренешца тоагlа подкормка е йолаьй. Из болх оьсаре чаккхбоаккх механизатораша Турлуев Махьмуда, Шамшукаев lамарбека, Ахмадов Тlауса. Балха нормаш 110—130 процент кхоачаш из еш ди дlадахийтац царех хlаране.

Х. МАГОМЕТОВ.

СПОРТЕИ ДОТТАГlЛЕНИ ЦlЕЙ

СССР ХАЛКЪИЙ VII АХКАН СПАРТАКИАДА ТОРЖЕСТВЕННИ ХЬАЕЛЛАР

Лужникаш тlа сигала къегаш дар селаlад: Советий Мехка ерригача союзни республикий, советски столице шоай спортсменаш бахийтача езткъе итт гаргга йолча доазол дехьарча пачхьалкхений байракхаш урагlа яхар В. И. Ленина цlерагlча стадиона lалаьмате боккхача када тlа. 21 июле укхаза торжественно хьайийллар СССР халкъий VII ахкан Спартакиада — къонала, могашалла, доттагlлен цlей.

Спартакиада статистико дог гlоздоах: шера эггара йоккхагlча, шоай дукхалга диллача Олимпийски ловзарел йоккхагlйолча спортивни яхьашка дакъа лоацаш 10 эзар гаргга низ болашагlбола советски 2500-пел дукхагlа кхыча мехкашкарец спортсменаш ба.

Трибунаш тlа сийлен хьаьший: советски физкультурни болама ветеранаш, дунен халкъашта юкъерча спортивни федерацей объединеней кулгалхой.

Стадионе гулбеннараша дlаьхдаь тlоараш а детташ тlаэц новкъостий Ю. В. Андропов, А. П. Кириленко, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, Н. А. Тихонов, И. В. Капитонов, М. В. Зимянин, К. В. Русаков, М. С. Горбачев.

Малхбоалехьарча трибуна тlа, экрана тlа саина, гомо чулаьца Спартакиада эмблема — финишни лента тlа сиха боагlа атлетеш. Из композици хьакхеллар тайп-тайпара бесаш долча байракхилгашца спортсменаш. Калейдоскопе саина хувпалу физкультурни цlейн догlамаш. Стадиона баьццарча кlурса тlа гимнасташа хьабир олимпийски пхи гlоо. «Ва, спорт! Хьо — машар!» — табло тlа гучадаьнача хlанзара олимпийски болам дlаболабаьча Пьера Кубертэна цу дешаша Москва — дунен тlарча эггара хьалхарча социалистически пачхьалкхен столица тlаоца кийчлуча Олимпиада-80 чулоаццам хьагойт.

«СССР хьал а лийцаб хьал а лоацаргба хlанзара олимпийски болам» — трибуна деррига шоралла хьахул МОК членашка. XXI Олимпийски ловзарий Оргкомитетаги дакъа лоацарашкеи Леонид Ильич Брежнева яхьийтача послание тlара мугlараш.

Фанфараша хоам бу марш-парад йолаллара. Хьалхарча колонна тlа — СССР герб. Советий мехка байракх яхьаш хьалха воагlа Балбошин Николай — дунен, Европа, Олимпийски ловзарий классически кlалтохара вола чемпион.

Даьшкара хьайоагlа спортивни традицеш дийна хьахьокхаш саина трибуна улув гlолла тlехбоал шоаш яьха эггара маьхегlа йола медалаш тlайола цlе ленташ белажаш тlа ухка ветеранаши физкультурникий къона тlехье — «олимпийски детондалонаши». Нийса гlа боахаш боагlа Москваи, Ленинграда, союзни республикий спортсменаш. Трибунаша дlайха моаршал лу шоай мехкий къамеи байракхаш а яхьаш стадиона тlа баьнача кхыча мехкашкарча хьаьшашка. Параде дакъа лоацараш нийсача мугlарех стадионе дlаотт. «Массаре а ладувгlа!» аьнна сигнал ек.

Чlоагlа тlоараш детташ тlаэц гулбеннараша СССР халкъий VII ахкан Спартакиаде дакъа лоацарашкеи хьаьшашкеи КПСС ЦК Генеральни секретаря, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Л. И. Брежнева дахьийта моаршал.

Ше къамаьл деш СССР спорткомитета председатела С. П. Павлова Коммунистически партена, Советски правительствана, Леонид Ильич Брежневна тешам белар советски спортсменаша вай Даьхен байракх лакха айъа яхьа ма йоаггlарев дlахьоргхилара.

Ек СССР гимн. Советски Социалистически Республикий Союза Пачхьалкхен байракх урагlйохийт.

Трибунаш тlа дек детташ дола тlоараш: Спартакиада цlи лоттае сийлен бокъо лу дунен тlа цlи хезача эггара массагlа болча советски спортсменашта Кондратьева Людмиланеи, Анисимова Веранеи, шозза олимпийски чемпион волча Борзов Валерана. Стадионе хьаена факелаш московски «Серп и молот» яхача металлургически заводе лоаладаь доагlача болата цlерцеи Вовзаш воацача салтечун массазарча цlерцеи лотаьлга шийн тайпара доккха маlан долаш да. Къахьегама сийлен цlии Сийлахь-боккхача Дай-мехка тlема турпалаш баркал оалаш халкъо даганхоабилга хьахьокха цlии вlашагlкхийттар стадиона тlа лакха айбаь латтача lалаьмате боккхача аьшна када чу. Из бlайха ала Лужникашка боагаргба 16 дийнахьа, спортивни къовсама башха-дика уйла хьагойташ.

Баьццарча майда тlа хороводаша хьакхолл «Халкъий доттагlала» хореографически композици. «ГТО значокагара — олимпийски медалашка» — спортивни ловзарий аргlанарча сурта чулоацам. Спартакиада яхьаш дlахьоси 22 миллион сагах ГТО значкисташ хилар, 18 миллион сато кхоачашдир разрядаша дlадехараш. Хlаьта олимпийски медалаш? Уж — хургья. Цунна дола тешал — массови спортивно-гимнастически выступленеи лакхара класс.

Спартакиада сийлен хьаьшашта юкъе — къаьнагlча советски спортсменех цаl Шатов Николай — дунен рекорд оттаьь вола хьалхара советски атлет.

— Хьалхарча пятилеткаша вайна совгlата елар Днепрогеси Магнитнеи, Кузбасси Волгоградски тракторни, — йоах цо. — Баккъда, хетаргахьа, кlезигагlа лоархlам болаш дац аьхха цу шерашки советски нах физически чlоагlбара лард йоллар а. 1928 шера хиннача хьалхарча Ерригсоюзни спартакиаде дакъа лоацаш ткъаь пхиъ эзар саг вар. Тахан СССР-е спорт леладеш 100 миллион саг ва, хlаьта уж берригаш а VII Спартакиада старташта юкъеэза бар.

Спорте къахьегами улув доагlа. Баьццарча майдан тlа хьахул советски сига — коммунизма общество хьалъеш воаллачун хlама хьакхоллача къахьегама-символически сурт. Майда юкъмоттиге доцоца лепаш я Советски пачхьалкхен эмблема — Марсн Жlоаи.

Стадиона тlа дек социалистически Даьхен советски халкъа, коммунистий ленински парте сийна доаха ловцаш. Трибуна тlехьашка — Владимир Ильич Ленина lалаьмате доккха портрет.

Бераша центральни ложа тlа а даьле советски партийни пачхьалкхени кулгалхошта. Спартакиада сийлен хьаьшашта зизаш лу.

Эзараш кхоккхарч сигала доалх. Ткъамаш детташ Москвана — тlема, къахьегама, спортивни сийлен, машари доттагlали кхайкадеча города тlагlолла сийнача сигала паргlата лел уж.

(ТАСС корр.)

НАХА СИЙ ДУ

Шелковской районерча «Красный пахарь» яхача колхоза къахьегамхошта юкъе сийленца цlи йоаккхаш ва воккхагlа вола жа lу коммунист Ахмедов Гаспула. Лархlа а воагlаш лоархlаш саг ва из. Тkъаь бархl шу да цо жа леладу. Цун говзал дукхача шерашка хьинаре, ниа ца кхобеш къахьегарца хьахииа я.

Гаспулайга эсала жа lула кхаьчача а доагlаш дола гlулакх дий, продуктивность лакха хургйолаш тоадий дlаоттаду. Тlеххьарча кхаь шера цахаддаш лакха хьонахаш доахаш хьаьсагlа из: хlара бlаьь жийна тlехьа 140—150 lаьхар хьалхебу. Ишта дика тха доалаш а да цо леладу жа. Укх шера а хlара бlаь жийна тlехьа 151 lаьхар хьалккебаьб цо. Тха даккхара план тlехкхоачашъяьй. Устагlанна тlера 6,5 килограмм тха доаккхаргда аьнна, дехкараш тlамйца хиннача, 6,9 килограмм яьккхай.

Воккхагlа волча жа lуно Ахмедова тха даккхарен lоахарий хьалхедарен пятилетка план хана хьалха кхоачашъяьй.

Дика дог, цlена уйла йолаш саг ва Гаспула. Цудухьа наха дукха а веза из. Наха дика хетар хилча дика, халахетар хилча хала хет цунна.

Ахмедов шийн цlагlа а ва lимерзa, тlера. Цун диъ бер юкъера школа йисте а яьккха дlахо дешаш да. Ши вol, шоай да санна, жа леладеш ва.

— Ахмедов мо болча наха шоаш дика къахьийга ва lеш, гонахьара бараш а балха тlаува, — йоах дуиц бригадерча цун новкъосто жа lуно Магомедов lале.

Шийн балха опытах кхерачамбеш вац из. Дулх а тха а дукхагlа доаккхаргдола жердадар массаза а лохаш ва Ахмедов. Цу гlулакха каствасча ваке хул из Социалистически Къахьегама Турпал Эсмухамбетов Наурды волча, хьеэц цун опыт, дукхача lоамалу.

Е. ФАРНИЕВА.

САГ ШИЙ КХЕЛА ДА ВА

ХАЛКЪИЙ ДОТТАГIАЛАХ КОГ ГIОРТОЛГА А ЕШ

КПСС обкома Х пленумен парте МагIалбикна горкома XII пленумен доккха маIан а долаш дола лоархIаме къамельаш хилар къахьегамхошна коммунистически кхетам балара, дIахьача замах юхедисарашцара къовсам чIогIбара партийнин общественнин организацешна беча балхах лаьцна.

Цу пленумий соцамаш кхоачаш а деш, доккхий балхаш даьд районе къахьегамхошта интернациональни, атеистически, нравственни кхетам балара. Къаьстта теркам тIабахийтабар кхалнаха юкъе беча атеистически балха, дына нерте латтараш эгтара хьалха кхалнаха влияни е гIерташ хилари берашта кхетам лучара кхалсага лоархIам боккха хилари терлал а деш.

Хоза чакхъюал вIашагIкхетара сайренаш, кхалнаха дола багаIа дувца журналаш, доаркай слеташ, «Профессех дикагIъар» яха цIи яккхара йола конкурсаш.

Къаьстта моттиг дIалоац тханцига хIаранеца къастъкъаьста беча балхо. Цу формах пайда эц агитаторашa, политинформаторашa, школай педагогически коллективаша. 400 цIагIара лекторий я тха юрташна, укхава бетта цкъаза еш лекцеш, беседаш ю агитатораша.

Района кхалнаьха советаша, клубайн халкъа депутатий юртий Советийн балхахоша дукха балхаш ду нерда обрядаши традицеши быта юкъейкхара. Кхалнах общественни вахара юкъебоалабаре тхоей хьалашка дикагIа хургйола формаш лек оаха.

Традици а хинна дIаэттад тIем тIа байнарашта дегIача памятникашта юхе визаш дехнилта. Сийлахь - боккхача Даймехка тIем тIа дакъа лаьцарашца вIашагIкхетараш делга.

Саг йоалаеши маьре йодаши, бер даь моттиг нийсъелча торжественни регистраци ю. Ниттa 1979 шера торжественни регистраци яьй дукха нерда дезалаш хьахилара, царна юкъе ба Долакоара ИдиговгIари КоттоевгIари.

Юрташна беча кхетама балха дика форма я кхалнаьха клубаш. Долакоарча ДК хьа а яь болх беш я «Лоаман кхалсаг» яха кхалнаьха клуб. Цун заседанешка юртарча кхалнаха практически хьехамаш ду бера кхетам мишта баля беза, берий лазарах из цамогаш да хилийтара фу де деза, ше цIенa мишта леларгъя яхача дешай хьакъехьа.

Клубе юрта баха цIен-нюаной, мехкарий вIашагIкхет производстве хьалхалаттарашца — кхалнахаца. Массане а теркам тIалоаш хилар Любовь Ибрагимовна Алеровайца хинна вIашагIкхетар. Цо 50-ча шерашка трактор тIа а хайна, итт шера болх баьб трактористка йолаш, хIаьта хIанз «аьшна лор» я из, ший юртарча наха цунах оьллача тайпара аьлча. Любовь Ибрагимовнас дийцар ший халача, амма дукха безаш болча токара балхах, iне тракторашцIен комбайнашцен ремонт мишта ю.

Хоза чакхдийлар хьехархошцен медицински балхахошцен хинна вIашагIкхетараш а. Уж дерригаш а хул доттагIлех хьалашка, молаш чай а долаш, деш массанена а пайдана дола къамельаш а долаш.

Клубе цкъан заседане къамаьл хилар берашта интернациональни кхетам балара дешах, «СССР халкъашта юкъерча доккхача доттагIалах, кхувш йоагIача тIехьена кхетам балара даькъе хIара дезала хьалхашка латтача декхарех. Цига къамаьл даьча хьехархочо Эскиева Хасбулата Мовлс дийцар, кхийна къонгаши мехкарийи наха сий деши кхувш доагIа бераш школе массане а тешал деши долаш шоай берашта кхетам бела вIашгIехьдаьннача. ГуноевгIари БатыжевгIари интернациональни дезалех.

Юрта массанена а йовз Гуноева Зинаида Даниловна. Из яьй дукха бераш долча дезале. Геттара хьалха тIаэттар цуяна ший зIамигача вежарех йижарех бола бехктокхам. 17 шу даьлча фронте яхар Зина, тIом чакхбаллалца йолча хана тIем тIа хилар. 1945 шера цIакха а дицлургдоацача Коталон дийнаьха кхийтар цунах вохчий зIамига саг, хIаьта из веза а велар, ше цунна санна. ХIанз а ба шоаш къона хиннача хана санна вIашх, безаш. Бераштa нийса кхетам бенаб Зинаида Даниловнас ший марца цхьана, ветеринарни лор йолаш болх бешехьа а.

Шоай даьй наьнех вахарах хьокхам хиннаб берашта. ГуноевгIар цхьа йоI Министрий Совете болх беш я, маьре а яха дезал а болаш я из. Люба яха йоI медицински училище дешаш я, воI профтехучилище ва. Малика яха йоI Узеце я яхаш а болх беш а, хIаьта эгтара вIашагIвоача Албина, дика дешa а деша, 8 класс яьннай.

Юртахоша чIоагIа сий деш ба БатыжевгIар дезал а. 1959 шера йолаелар къона хьехархо Валентина Васильевна школе болх бе. Хала дар юхханце, ше хьехаш долча берашта меттел, цар даьшта-нанoшта, юрта бахача берригача наха ше евзийта езар. Юртахоша ший сий деш хилар гучадаьлар цуна, ший кхочий зIамигача сагаца хеташ тоссаденнача хана геттара еза а хеташ шийх «нус» яха цIи яха баьлча. Укх юрта корадир Валентина Васильевнайна ший ирс, хайра шийх кхел мишта хиннай. Кхо бер да цун. Вакъда, це ше ший бераш оалаш ззар гартта бер да.

Валентина Васильевнас боккха общественни болх бу. Ше цу юрта болх беча шерашка массехаза хиннай из хIара дезале, хов уж мишта бех, цар дог зиадер фуд а цар дог сево хьест а. Кхыча тайпара хила йиш а яц аьнна хеташ я Валентина Васильевна, хIана аьлча, депутат, агитатор, кхалнаьха совета член, хьехархо, школа дешара даькъа заведующи ше хиларца.

Цу тайпарча дезалех дар «Лоаман кхалсаг» яхача клуба заседане хинна къамаьл. Цига къамаьлаш даьраша белгалдаьнхар нитта карара шу Дунен халкъашта юкъера бера шу хилар. Цар йоахар, вай бераш меттел, дерригача дунен тIара бераш а ирса долаш, унахцIена, дог гIоздаьнна хигийтара де йиш мел яр дар да вай интернациональни декхар.

Цхьабакъда, нийса хургдацар кхалнаьха советий болх КПСС обкома Х пленумо дIадийххача бесса лел аьлча. Вайна ховкъа дале а, хIанз а дIадаьннадац районе мехкарий удабар, дукха истий кхуалар, саг йоалаеши маьре йодаши моллага мах байтар, кхийна балана бола мехкарий маьре ахийтар санна долa дIаяхача замах юхедиса дулане гIуланхаш.

1978 шера МагIалбика района халкъа судо цу хьакъехьара кхо дош дийцад. Кердача Редантe вахаш хиннача Б. Балаева шийца нах а нийца ваха а ваха гражданка Шадиева йодаьар, судо цхьа шун ах шун суд яьй цунна. СоагIапчара М. Галеев кхо сесаг а йолаш вахаш хиннав, цунна а шу суд яьй. Городе МагIалбике вахаш волча Дашхьанхлоева 3000 сом урдув а дейна шоалагIа сесаг Парова йоалайир, цунна а чувалла шу суд яьй.

Дукха ха йоалаш аребьннача «Идеологически, политико-кхетама болх дIахо тоабарах» болча КПСС ЦК соцамо дехкарийла ду вай къахьегамхошта коммунистически кхетам балара тIабербаба бола берриго болх тоабе, вай вахаре дIаяхача замах юхедисарашта моттиг хургйоаца гIулакх вIаштIехьданкха, вой кхалнахах хьинаре коммунизм хьалъераш бе. Района кхалнаьха Советаша дукха балхаш ду парте хьалхашка оттадаь декхар кхоачашдара, хIаьта дIахо йодача хана дерг а да.

М. ТАНКИЕВА.
КПСС МагIалбике горкома кхалнаха юкъе беча балха отдела заведующий.

Тэхь шу соагIа ха я «Красный молот» завода чоалла а деш цунах хIанзехча № 7 йолча цехе обрубщика Астамиров Iийсе къахьега. Цу шерашка ший балхах Iалаьлате дика кхийттав, йоккха опыт Iоаьл. Це тера кулий хIара сменагIа нормаш 130—150 процент кхоачайе. Из санна дика болх беш халирка белгалаьнна ва кхачинальщик Бисултанов Хьамид а. Цар шинне а коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи лаьлa.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) кийтьальча чола продукцига хьежаш ба обрубщик I. Астамиров плавильщик Хь. Бисултанов.

И. ИЛИЕВА сурт.

ЯХЬЕ КОТБАЬННАРАШ

1979 шера хьалхарча ах шера «Грознефть» объединене производственни коллективаша яхье даьхача толамий итогаш яьй укх деношка. Социалистически яхье котбаьннай «Грознефтегаз» мехкдаьттагазови управлене, Горячеводски буруо тохара балхий управлене, технологически транспорта Октябрьски управлене коллективаш.

«Грознефть» объединенерча керттерча профессех йолча бригадашта юкъе ярхача яхье хьалхарча ах шера даьхача толамий а итогаш яьй. Хьалхара моттиг хьожаьй Старогрозненски бурув тохара балхий управленерга Г. А. Шулякина кулгалдеча буровой коллективана. Укх шера 31 январе дена ший лаьтилетка кхоачаш а яь, тIайогIача пятилетка календарагIа бурув тохаш я из. Ше даьха хьокхамаш лох цу долийташ къахьегаш я из хIанз а. «Северная-Минеральная» яха № 17 йола скважина графикал хьалха юхлош бурув тоха йоаккхаш лотт цо. ХIанйлехьа из скважина йоаккхача тохаш дола бурув 5025 метр кIоаргденнад. Цхьайтта бетта техад нзаал бурув. ПланагIа бетта цхьан стаповаца тоха делаш дола бурув 192 метр йолча коммерчески сукал 442 метрга кхаьчай.

Материальни ресурсаш кхоарах ях бетта пачхалкхенна кходаьд 233 эзар сом. Бурув тохарга дIабода мех пландагIа лаьрIачул 39 процент лохбаьб. ТIехдика къахьегаш ба укхаза бурувдеттараш А. А. Давшунаев, Н. А. Лихоман, бурувдеттарий гIончаш В. М. Губанов, С. П. Романский, лаборантка Г. Яковлева.

Вышкомонтажникий бригадашта юкъе ярхача яхье котбьнний Карабулански бурув тохара балхий управленера Ю. М. Мовлаев керте латта бригада.

Скважинашта текущи ремонт еча бригадашта юкъе ярхача яхье хьалхара моттиг яьккхаьй «Старогрознефть» НГДУ Д. С. Солнышкин керте латтача бригадо, шоллагIа моттиг яьккхай «Октябрьнефть» НГДУ А. Х. Ахмедчина кулгалдеча бригадо.

Скважинашта капитальни ремонт еча коллективашта юкъе хьалхара моттиг хьоькаьй «Сунжанефть» НГДУ П. М. Махмычев нерте латтача бригадана, шоллагIа моттиг яьккхай «Старогрознефть» НГДУ А. И. Дубинина кулгалдеча бригадо.

Мехкдаьттел гази йоахача бригадех эгтара дикагIа къахьегарах я «Октябрьнефть» НГДУ А. М. Мишутина кулгалду бригада. «Грознефть» объединенена чуйоагIача мехкдаьттеи гази йоахача управленешкарча бригадашта юкъе ярхача республикански социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхай цо. А. М. Мишутина бригадо ах шера планал совгIа даьккхад 1875 тонн мехкдаьтта. Къахьегама вахте дог гIоздоаха толамаш деахаш ба укхаза мехкдаьттеи гази йоаха операторашШекин Анатолий Михайлович, Космынин Михаил Григорьевич, Петров Ерофей Алексеевич, Коростелев Алексей Семенович, Магомадов Ахмед Магомадович, Салтамурадов Адам.

Е. МАЛОВ.

Оаха яздаьчун лерагIа

Укх шера 13 марта «Сердало» газета тIа кепатехар «Ха йоецаш хIама дац оалъна» статья. Цу тIа дувцар «Назрановский» совхозе хьайбаш лелодеча нийсдолийтача кхоачамбоацарех.

Цу статья тIа дийцар бакъ а дац Назрановски района юрта боахама управлене начальника С. Сагова хоам бу:

«Укх шера 13 марта «Ха йоецаш хIама дац оал» яхаш «Сердало» газета тIа кепатеза статья йийнар 22 марта «Назрановский» совхоза партkома заседане. Цу статья тIа белгалдаьха хинна кхоачамбоацараш дIадаьхад. Уж нийсалайтарах партийни бехктокхаме ваьб совхоза керттера зоотехник В. Ю. Дударов, Аьлти-Юртарча шурий ферма бригадир М. Салсанов, цу ферма зоотехник А. Калоев».

МОСКОВСКИ ОБЛАСТЬ. Е шу хьадоладелча денз планал совгIа 233 эзар сома мехала тIехдика доакъараш дехкад Болшевски комбикормови заводе. 20 совгIача рецептагIа комбинированни доакъараш арахецa Iомабеннаб завода балхлой: хоа тIарча оалхазараша, доьхаша, продажарашта, чкъараша.

Болшевски завод — комбикормови промышленносте дуккхаьча хьакхелар. Из хьакхинай В. И. Ленина инициативагIа мехка эгтара хьалха хьаь хьиноча «Лесные Поляны» яхача совхоза кормоцеха лерда тIа. Комбикормаш арахеда специализаци еш йолча, Европе эгтара йоккхагIча цу предприяте хIанз тешаме болх бу автоматически режиме. Ерригача технологически процессашта лостам тел централизни культера.

СУРТА ТIА: комбикормаш централизованно дIакхаха лаьрхIа йола машинаш рейсе.

В. КОШЕВОЙ сурт.

ТАСС фотохроника.

ЭЛОУ-АВТ хьалъеча

ХАНАЛ ХЬАЛХА ЙИСТЕЯККХА ЛЕРХI

Массехк бутт мара бисабац республике лоархIамегIа йола гIишло В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводе хьалъеш йола ЭЛОУ-АВТ яха комплекс хьалтьиза а цо хьаькара продукци арахеца а.

Карара шу доалалуш гIишлонхоша доккхий декхараш тIаийцар СийлахьбоккхачаОктябра 62 шу дузаш — 7 ноябре комплекс пуско-наладочни балхаш дара кийча хилийта.

Дукха ха йоаццаш из объект хьалъеш болча гIишлонхоша йерда декхараш тIайцар комплекс цу балхашта укх шера 7 октябре кийча хилийтеи 7 ноябре хьалхара продукци цо лургйолаш из йистеяккхен. Из нерда болам В. И. Ленин ваь 110 шу дизара сийна йоаржаьча социалистически яхье хвяннина ба.

Болхлой цу инициатива лоархIам боккха ба: ЭЛОУ-АВТ ханал хьалха болх бе йолаллийта хIара ди — заданел совгIа чакхдаьккхача мехкдаьтта дукха тоннаш я.

КхоалагIа шу да мехкдаьтта чакхдоаха комплекс хьалъеш латта, цу ерригача шкъагIа НохчГIалгIай гIишлон управлене администраце, парткомо, профсоюза объединенни постройкомо, ВЛКСМ комитето нахадлаш тIахьожам лоаттабаьб из хьалъяра.

ГIишлонхой къахьегама коллективашка социалистически яхь яржай «ХIара балха дейна — дикала Знак» яхача дикнзагIа. Балха дикала хIара денна оцeнка уттайора, цох хьахиннараш хьокхамий Улга тIа дIаязъдора. Ялийтача ледарлонах хIара коллективе цIенхаштта бехктокхаме оавр., Вакъда, уж санна дараш гIишло хьалъеча дукха дацар. Из кхетадеш а да: комплектни импортни оборудованех комплекс вIашагIйоллилга хьалха латтача коллективашта тIадилла да.

Масала, № 7 йолча гIишлон-монтажни управлене коллектив мехкдаьтта чакхдоахи цхьа установка хьальъь Iийнаяц хIаьта СМУ-9 коллективо СССР 50 шу дизара цIерагIа Грозненски химзаводе хьалъяьй. СМУ-6 коллективо дукха ха йоаццаш Н. Анисимова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводе «ЛЧ-35» яха каталитически риформингаустановка хьалъяьй. ХIаьта хIанз а уж керттера кхо предприяти я НохчГIалгIай гIишлон управлене генеральни подрядчик йолаш комплекс хьалъеча къахьегаш.

Москве наха чубаха цIенош хьалдеча хьахнина къахьегам вIаштIехьбаккхара нерда форма хьинар айдеина хьалдьацар НохчГIалгIай гIишлон управлене гIишлошъераша. Пхи шу совгIа ха и № 2 йолча СМУ-ра Халинев Шамсудина комплексин бригада Н. Злобина методагIа болх бу, хIаьта цу балха тIа тIехдика толамаш а доах.

ХIанз гIишлон управлене ерригача бригадех кхоалагIа дола даьга гарта бригадин подрядагIа болх беш да.

№ 7 йолча СМУ промышленни объекташ хьалъеча цу методагIа болх бе лаьрхIар, бакъдар аьлча, эгтара хьалха ЭЛОУ-АВТ яха комплекс хьалъеча балха юкъедоаладир из. Серова кулгалдеча монтажникий, Хадухина кулгалдеча плотникий. Богаева кулгалдеча бетонщикий кхаь бригадех комплексни цхьа бригада хьайир. Цу бригада бригадиралла хержар Никишин Юрий Федорович.

Ше болх беча хьалхарча деношка а бригадо дика гIуланхаш хьагойтар. Дукха а лакхъелар къахьегама овсарде, гIишлон-монтажни балхий дикал товелар. Бригада хIара доакъошкечун алапи дукхагIа хилар.

1977-ча шера баьча балха итогагIа Никишина бригадо вай мехка ше санна йолча бригадашта юкъе лелаьча социалистически яхье котало яьккхар, цунна елар «СССР Минпромстроя дикагIйола бригада» яха цIи. Цу бригадо дика чакхдаьккхар 1978-гIа шу а.

Балха ханах кхом беш пайда нийбарах бригада торо хул механизаци средствашbалха юкъехьа, рационализаторски предложенеш уттаен царех пайда кийбеи. Царех цаI да бункера приемкин шерълга, цо йиш хилийтай самосвала кузов чура бетон ерригa хьалйэца.

Комплекс сихъаь хьальяро гIишлонхошкара цахаддаш кердадар лохилга дIадехар. Генеральни подрядчик керттерча дакъе капвложенеех пайда эцара заданех лоархIаешше я цу йоахача установка дукха йола объекташ тIехьаюсаш, гIишлошъяра график телхаеш дIателар.

Ерригача гIишлон организацей: генподрядчика, субподрядчикий, заказчика комплекс хьалъяра шошоай декхараш дар, бакъда цар болх цхьатарра шаьра дIабодацар: хIара сменикка хетар кхы а ха ма йий сона, шу чакхдалале сай бе беза болх аз бергба-ях аьнна, цунца цхьана цо уйла яцар ший лоалахочунна болх бе моттиг ше кийча хилийта езалга.

Цудухьа гIишло хьалъяра штаба дагадехар эгтара хьалха Нурекски ГЭС хьалъеча хьахинна «болхлой эстафета» яха метод юкъеяхье. ЭЛОУ-АВТ хьалъеча дакъа лоацаш мел болча сменникашта цхьатарра социалистически декхараш оттадир, хIара организацена балхаш дIадоладарен йистедахарен ханаш тIа а йолаш график оттаир. Графика хIара пункта хьалхара кхоп луш йолча организаце балхаш даь дахара къаьстта дола декхараш тIанйцар.

Даим нердадар лехар «Болхлой эстафета» яхача методагIа социалистически яхь йоаржаир бахьан долаш торе хургъя укх шера 7 октябре, хьалха тIаийцача декхарех лаьрхIачул цхьа бутт хьалха, комплекс эксплуатаце дIалла.

Шоай яр санна ЭЛОУ-АВТ яха комплекс Украине Лисичанск яхача городе хьалъеш йолча а хинна, грозненцашe уж социалистически яхье бийхаб, шинна а оагIоно балха юкъе бригадин подряд яхьа даьча договора кулгаш а яздаьд. Яхье баьннараша декхараш тIайнйцад яхь шера кхайкае, гойтара агитацех, непайбазонах, телевиденех, радиох пайда а эцаш, гIишлош хьалъеча дика производственно - бытовой хьалаш хьаххолла, болх вIаштIехьбоаккхача, технологех, гIишло хьалъеча управлени ярах тIаийеча кердача прогрессивни решенех лаьца вIашн хоамаш де, дерриге гIишлон механомонтажних балхаш даь а даьха хьалхара продукт арахеца Лисичанскерча НПЗ «ЭЛОУ-АВТ» — 30 сентябре, Грозненски НПЗ «ЭЛОУ-АВТ» — СийлахьбоккхачаОктябра 62 шу дузаш хьальь яха.

Яхь доакъошхоша кхайкарал даьд берригача сменникашка, проектни организацешка, монтажникашка, транспортникашка, эксплуатационникашка, оборудовании конструкцеши хьатIехкхухьачарга грозненскийи лисичанскии гIишлонхоша лоархIаме объекташ ханал хьалха хьадъь яха, аьнна дIаболабаь патриотически болам хьаллаца, аьнна.

И. АЛИЕВ,
Нохч-ГIалгIай гIишлон управлене объединени постройкома председатель.

Социалистически интеграци лелаш я

СЭВ ЧЛЕНАШ ДОЛЧА МЕХКИЙ ЭНЕРГОРЕСУРСАШ

Экономически вIашн гIодара Совет шийха мел оша энерги практически бизза ший энергетически ресурсий чотах Iалашбеш йола дунен тIа цаI мара йоаца пачхьалкхений союз я. СЭВ членаш долча мехкаша шоашта юкъе доацача мехкашкара хьаккхуь шоаш дIаухийтача доагора-энергетически ресурсех алхха цхьа процент. Доагорцеи электроэнергецеи дика а тешаме а Iалашъяь хилар — вошал долча мехкий халкъа боахам толамца дегIаахара залоген цаI.

Социалистически пачхьалкхений белгала дола хIама да, дерригa доагора-энергетически довкъош хаддаза дегIаухаш хилар. ТIеххьарча иттаж шерашка Болгаре, Венгре, Польше, Румыне боьнца лаьрхIача керда хьадир электроэнергетика санна дола дакъа. ВНР, ГДР, ПНР дегIаха долаленнад Iалама газ йоаккхилга. Традиционно кIор боаккхаш долча мехкашка (ГДР, ПНР, СССР, ЧССР) дилла а дегIаухаш латта кIор баккхар, лаккхача темпашца дегIаух ва хIанз шутта Болгарен Румынен а.

1950-ча шера денз 1977 шерага кхачталца йолча хана цкъаза гаргга соедаьккхад СЭВ членаш долча мехкаша доагорен гидроэлектроэнергеи керттера тайпаш доахилгеи царех пайда эцилгеи: 490 миллионагара 3200 миллион тоннага кхоачаш условни доагор. Цу юкъагIа дегIаенача капитализма пачхьалкхенашка доагорахи энергехи пайда эцията кхазза совгIа дегIаденача юххьанцарча энергоресурсий шоай производство цкъан ахъазза мара лаккхъеннайц. Из гIулакх шутта хилара бахьанех цаI да, капитала мехкашка уж доакъош дегIаакара йIаьххача ханна лаьрхIа дола хьашташ тIехьашка а теттеш, из гIулакх доацдача хана пайдаергIа хиларагIа дукха мехкдаьтта доаллача дегIаухача пачхьалкхенашта эксплуатаци оьла хьалха доахаш хилар.

Теркам тIаозаш дола масал. 1950 шера Болгаре ялх миллион тонн гаргга кIор боаккхар, е Бельге боаккхаш хиннач дивза кIеаигагIен Голландечун шоза кIеаагIен. Цхьабакъда, 1977 шера Болгаре 25 миллион тонн совгIа баьккхар кIор. Бельге ворхI миллион тонн мара ца баьккхача, хIаьта Голландe 70-гIа шераш доладелча денз промышленноста цу даькъе болх геттара соцабир.

СЭВ членаш долча мехкий доагора-энергетически бокхам дегIаахара боккхача лоархIаме да царех хIаранe цу гIулакха чIоагIа миз тIабахийтарца цхьана, шер шоайла яккха цхьана гIулакхаш лелаеш хилар. арахьарча торговле наькъашка гIолла вIашн энерги йоалла хIамеш а лоаттаеш. Масала, алхха 1966 шера денз 1975 шерага кхаьчалца 100 миллион тонн кхерий кIор бахьийтаб Польша СЭВ гIоллерча партнерашта. Румыне — иттаж миллионаш тоннаш мехкдаьтта продукташ. СЭВ гома чу арахьарча торговле гIолла еча энерги йоаллача хIамай поставкай керттера дакъа доагорен энергеи сфере шийна эшарий меттел ерригача содружествана эшарий а учет а яь хьедаь производствени инзалаш дола Советски Союза кхоач.

Натахьа санна юххьанцарча энергоресурсай производство 1950 — 1977 шерашка СЭВ членаш долча кхыча мехкашка 2,6-зза дегIаенна яле, СССР — 5,5-зза, вешта аьлча, условни доагора 320 миллионагара 1.700 миллион тоннага кхоачаш. Цо торо хилийтар цу юкъагIа вошал долча мехкашта шер-шера лоаттаду мехкдаьттен дуй продукташи (реальни лоархIамегIа) цу шерашка 0.8 миллионагара 77 миллион тоннега, кIор — 0,8 миллионагара 13 миллион тоннага кхоачадеш алсамдаккха. 60-ча шерашка СССР экспорт е йолаьь Iалама газ 1976 шера 13,4 миллиард кубометрага кхаьчар. Дукха ха йоацаш болх бе йоласнна «Союз» яха газопровод ший бизача инзалга кхаьчача СЭВ членаш долча малхбален европейски мехкашта лоаттаю газ 15,5 миллиард кубометр тIакхетаргья шера СССР вошал долча социалистически пачхьалкхенашта дIаухийта электроэнерги шера 10 миллиард киловатт-сахьатал тIехбоал. 1978 шу чакхдоалаш Винница (СССР) — Альбербирша (ВНР) ЛЭП болхбе йолаялар бахьан долаш ВНР, ГДР, ЧССР душ йола электричество ерригa лаьрхIача шера 6,4 миллион киловатт-сахьат тIиnхетаргья. Тахан СССР цу содружества кхыча мехкашта ерригача царна эшача энергоресурсай 25 процент, цу даькъе мехкдаьтта 80 процент.

70 шерашка хьагучаяла йолаелар доагорен энергеи даькъе СЭВ членаш долча мехкаша цхьана леладеча гIулакхий керда этап. Балхаш де йолаелар Советски Союза новкъосталца малхбузеевропейски социалистически мехкашка хьалъеш йола йоккхий атомни электростанцеш. АЭС торо хулийт запасаш доазув доацаш йоаца а цар метта моторашта доагорa зимени байдали ханна дIаотта хIама доаца а мехкдаьттен гази кхоле.

СЭВ XXXII сессе (1978 шера) тIаийцар йIаьххача ханна йола энерге, доагора, байдала даькъе цхьана гIулакхаш леладара целевой программа. Керттерча доставна хьисапе цу тIа белгалдаьккхад атомни энергетика сихха дегIайоаласага. СССР технически новкъосталца СЭВ членаш долча европейски мехкашкеи Кубеи 80-ча шерашка хьалъергья 37 миллион киловатт низал дола массех йоккха АЭС, цул совгIа, дерригa низал 8 миллион киловатт хургйола кхы шиъ атомни станция СССР территоре тIа. Цар луча энерге дакъа содружества европейски мехкашта тергаАЭС мукъадоаларгда уж мехкаши Кубеи шоай шершерара энергоресурсий импорт условни доагора пересчет йича 75 миллион тонна лоархIам болаш алсамъяхара декхарах, хIаьта из ма дай СЭВ мехкаша хIанз Советски Союзера дIаккхухьача доагора ах дакъа.

ЛаьрхIа да АЭС йолча оборудоване производствапа дукхача оагIорахьа специализации кооперации е. Ниттa, СССР цу гIулакха хьалъеш латт «Атоммаш» завод, цул совгIа, шердерга атомни машиностроене керттера продукци — низ бола реакторагаш, Iанара турбинаш, йоккхача ассортиментагIа приборашн аппаратурен арахецача кхыча заводий низаш. Чехословаке дехкар тIаийцад реакторий установкаш, парогенераторaш, керттера циркуляцни трубопроводаш хьае. Болгаре лерхI арматура биологически лораю система хьае. Венгре — реакторашта гIулакх ду механизмаш, Польше — боарама компенсаторaши дизель генераторaши. Нововоронежски АЭС болх беш я шершера вошал долча мехкашкара уха атомни электростанцешка балхаш дергдола 350 специалист кийчвергвола центр.

Цхьаьа гIулакхаш леладара йIаьххача ханна лаьрхIа целевой программа гIаерваьл я мехкдаьттахи газахи эгтара хьалха химически промышленносте пайда эцара. Йовзал луча хIамашка царна метта хьалха СЭВ членаш долча европейски мехкашка цхьа запасаш 105 миллиард тоннага кхоачаш дола чIоагIа доагор доагадара. Оттадаь да мехкдаьтта чакхдоахаш цунах йоаха пайдане хIамаш хьайоахилга кIоаргде. Из хургда содружества европейски мехкашка шера хIанз долчул совгIа 15 миллион тонна доагори машинашта хьежа даьттани кхачара нийсса. ЛерхIаш да продукце энерги дIалоаццилга лохдарен энергоресурсаш кхоирен резервех хьинарсгIа пайда эца.

Белгальный лехарен геологоразведочни балхий даькъе цхьана гIулакхаш леладара контураш лаьрхIа да мехкдаьтта промышленноста даькъе дегIаухача пачхьалкхенашна цхьана леладу шинна а оагIонна пайдана дола гIулакхаш дIахо шерде.

Карарча шера январе СЭВ Исполкомо йийцар цу гIулакхаца хьашт долча СЭВ членаш долча мехкаша юкъарча низашца СССР территоре тIа хьалъе лаьрхIача кердача АЭС-ех хьалхарарр Хмельницки атомни электростанци хьалъеча цхьана гIулакхаш леладарах йолча генеральни соглашене, хIаьта иттa Хмельницки АЭС-Жешув (Польша) оаль 750 киловольта лаьрхIа электропередача линии Жешув подстанция хьалъечеи эксплуатаци ечеи цхьана гIулакхаш леладарах йолча соглашене проекташ. Исполкомо белгалдаьккхар юкъарта низашца йоккхача масштабий гIишлош хьальяр действенни хилар.

Борис РАЧКОВ,
экономически Iилмай кандидат.

(АПН).

Хlанз, кханнара балхаш къаьстта дукха долча хана, хьат, баьцадаарш чуэца, оасар де, доагlар lаьрга юрта боахама болхлоите дохкха новкъостал ду Грозненча, республикан кхечча городашкарчен предприятий хьахьеганхоьца. Хlаьта из доккха гlулакх а да.

Ачхой-Мартановски района «Овощевод» яхача совхоза баьцадаараш чуэца, оасар де хlара дийнахьа «Прентовары» яхача объединенера болхлой ух. Цар дечо новкъостала геттара раьза ба цу боахама кулгалхой.

СУРТА ТlА: «Промтовары» яхача объединене болхлой «Овощевод» яхача совхозе баьцадаарий кхаьна оасар деш ба.

И. ПЛИЕВА сурт.

ЖА ЛЕЛАДЕЛГА ТОАЛУШ ЛАТТ

Сунженски районе «Серноводский» яха жа лелалу совхоз вlашагlйоллаш кlезига бац хьайбаш леладара специалисташ, къаьстта а тоьаш бацар жа lуй. Массанена а дика хов жа lуй болх атта боацилга, хlаьта а кlезиг-кlезига кхьетахьара хьатlоухаш хьагулбелар укхаза балха опыт йола нах. Совхозе болх бо баьккар говза жа lуй: Кусуевгlар Саlид-Хьасан, Габи, Гелани, Гадаев Уваис, Адаев Мохьмад, Манчиков Султан, Кунуев Абу-Хьасан, Цехаев Саlид, дуккха кхыбараш. Царгара lомайир жа lуй товпал комсомольца Дадагов Гайрбена а. Хlара шу массаза доал дика дебар жа, цунга хьежжа пачхьалкхенга йохка продукци а дукхагlа хулар.

Соахка тха совхозо толлада кхоачашйир тха даккхара план. Паччахьалкхенга планагlа 109 тони тха лохка девача, 114 тони дехкар.

Хьицаре къахьегаш я коллектив пятилетка дийлагlча шера а. 25 июне жа лерга доахаргла аьнна деник дош дизза кхоачашдаьд оаха. Хlаьта ларга беэаш 26 эзар устагlа бар. Планагlа 80 тони йолаш, паччахьалкхента дехкар 110 тоний дикал лакхо йола тха.

Жа лоргаш жа вохьа ца йоалра де мел дезаа доьдар оаха. Жа гаьна хургдоацаш, хlараннея юкхе уж чулоаттаде карташ яьар. Машинкаша мишта болх бу хьожаш хилар иалалчик Ахмиев Салман, пахаддаш унсаш ирдеш вар Галаев Сайдрахьман. Цар шоай денхиваш тlехдика кхоачашдар бакъан долаш а карагlаьлар тха лаьрхкlача хана жа лерго аьха. Хlаьта жа лоргаш 50 тарга саг вар.

Хlара устагlанна тlера 3,2 килограмм тха дьлар. план 3,1 килограмм йолаш. Хlаьта ихьайолча жа леладеча бригадашка кхы а дукхагlа тха дьакхар хlара устагlанна тlера Масала, С. Кусуева 3,7 килограмм дьаькхар.

Дика хийбор укх шера жа. Хlара 100 жийна тlехьа 103 lаьхар хьалхебаьб.

1958 шера денц жа lу волаш болх баьб аз тайп-тайпарча боахамашка. Хlанз аз леладеча lула юкъе 741 устагlа ба. Социалистически декхараш кхоачаш а деш, аз 100 жийна тlехьа 113 lаьхарг хьалхебаьб. Из гlуланх ишта дика чакхдаккха нирагlаьлар сона lай дехкаргдола жа хьа а къоастадаь йlайхагlа йолча моттиге дlаоттадаь хиппадаь. специалисташна хоатта а хоатташ де доагlа гlулакх даьндаь.

Соахка паччахьалкхента тха дохкара план аз кхоачашйир 100,2 процент Укх шера а план 3,8 килограмм, тlайlи-ца дехкар 3,7 килограмм йолча. аз хlара устагlанна тlера 3,8 килограмм тха дьаькхад.

Шоллагlа шу да аз Адаев Мухьмадана яхь лелаю Укх шера а хьалхара моттиг яьккхар аз. Жа дикагlа доажаде. зооветеринарни мероприятеш лертlа чаккхьаке йиш хулийтаргйола тоонаш лехаш тхоайла каст-каста дагадувл тхо.

Совхоза кулгалхоша теркал ца беш битац оаха хьайнада беш болц болх Масала, жа лоргача хана оттаьча мероприятешка хьежжа, хьалхара моттиг яьккхачоа хlара денна — 10 сом шоллагlа — 5 сом, кхоалагlа — 3 сом ахчан премеш тийсар. Сонси С. Кусуевнан [illegible] хьалхара моттиг [illegible] дуй хиина премеш.

Тхона жа леладаршта, доккхий а беркатехьке а декхараш хьалхахиа латт уж шера. Хьалта оаха тхоай низ, хьнар кходердаш уж дахаа кхочушдаран.

М. АРСАНОВ,
Сунженски района «Серноводский» яхача жа леладечаш совхоза вонкагlа вола жа lу.

Хеоттац мичча бесса бале а, цхьан минута паьгlлац «Ингушский» яхача комсаш лелаеча совхоза центральни усадьбена гаьна доацаш даьча изешнара комбайний, цар тlара элет дlанзукъача автомашиний моторий тахаш. Сихбенна ялат чуэцаш боахя ихош леладераш.

Геттара lуьрийна дlаболабу цар шоай болх. Цаl шоллагlчоа тlехь йолаш йоагlа комбайнаш. Дукха къахьега дезаш денош да къатlаэттараш. Цхьа фийт цо боабеш, шийн хиннаьа чуэца безаш ба пятилетка дийлагlча шерара хьуонъам.

Цхьан комбайна тlа цlе бейрах агlа — къахьегамо сийлан белгало. Из лелаеш ва дегlа лакха воаца, тlех аьнна вола саг, Гандалоев Султан ва из. Тхьаь итт шу совгlа хе лаьннай цо комбайна тlа болх бу. Цун балха опыт йоккха хилар гуш да цо беча балкага хьежача. Юхха гlоьла ялат хье а хьокхаш оарда цун комбайно. Кlих хьалийза бункер сиха йоессаю хьатlаухача автомашиний кузовашка. Форда галгlешта дьнина кема сенна юхе а кхей тlе гlолла тарма а тарквш йолалу комбайн.

— Хоза болх бу цо, — йоах кlих машин этта дlаволавале кийчвеннача шофера.

Ишта де а де из. Эггара хьалха комбайна ко бе делар Султана 1946 шера. Халонех кхера а ца кхераш, хьаннела къахьегарах терра шерра воавзаш вар из Казахски ССР Павлодарски областе.

Дика дагадоагlа цунна эрий дьйда лаьтташ карадерзадеш советски наха шошнара бlаргадейта хьинар. «Къона ахарта вар цу хана Султан. Цо цигача хье мишта хьийгад хьахьока цунна денначa соаrlато — «Эри дьйда лаьттaш карадерзадерехь» яхаш йолча медаль. Тийннед Султана кхы а дукха соаrlаташ.

— Чlоагlа дика хетар хилар сона КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаккхерча Совета Президиума Председатела нов. Л. И. Брежнева «Целина» яхa книжка ерадаьлча. Дог тоха луш дийшар аз из, — яхаш дувц Султана. — Ше долчча бесса ядда книжка тlа цу хана хинна гlуланаш. Из книжка дийшача сай къона шераш дагадох сона. Атта дацар бlаьш шерашка «тхьайсаъ» яьда ераназ «соме» а йохе сага пайда лургболаш карадерзаде бакъда, лаьттa тlаьхьахамаргlа укхаза баьха хиннача советски наха эйицар эри дьйдача лаьттай сибат. Хьайир керда юрташ, ехнар электропередачай линеш, керда некъаш. Из доацца хана хьаьеш дукха къаьийгар нахе.

Дечох дог лазаш хилча

1959 шера Кавказе вахa вера Султан. Цу хана дено къахьегаш ва из «Ингушский» совхозе. Укхаза а хувцаьзар цо комбайнера професси. Дукхаза хинна из элет чуэцача декъа лоацаш. Хlаьта хlанз а вaьннaвац цу бaлах, керда хьувкъам чу массоза эц дог юха а тоалу цун. Цу гlуллахо хьахьокх лаьттанце цун бокхха безам хилар.

Гу цунна цхьенна сихвенна чу цо эцаш йита кlиг цхьа йистилг. Уж массаза иттaш доле конца чуэцар дуъха шийн агрегат юзавзаь цо.

— Дукха ялат чуийцарий lа цу моттигера? — яхаш сердерье бегаш бу новкъосташа.

— Дукха ийцар. Хlара фийга доцо мел ба. Маьнц сага са де. Хlаьта из кхай тlа биттар хьерем а да, — цlенхаштта шоп делар Султана. — Хала шу да ер ялташ леладечарна. Дlаьхеча аккхаш цхьа тlадам догlа божанзар кхочушка. Дукха къахьега, хьацар lовнийта дийзаьд ахархой ялташ ца дейта гlерташ. Ишта хила хьалхебаь хьувкъам шийн кинне чуэцнага вай дехкар да, — тlетехар цо тlехьара.

Ала деза, из шийн декхар кхоачашдаре опыт йолча комбайнеро ия, хьнар кхо цо делга. Лоацщача хана 240 гектара тlара муш хьенза lобиллаб цо. Ялташ чуэца доладеннача хьалхарча деношка дина къахьегарах анна цlе байрах хlанз а чихо поезаеш а цун агрегата тlа.

Мел кlаьдденна, этта вала а цхьан минута паьгlлайтац цо шийн бола. Бункера тlехьа бункер а юзаш хьа гlоуха мащинашца хьатта дlахьихьийт ялат.

Хьалха, мукх чуэцача хана, дийнаьа 28—30 гектар хьоикар цо, хlаьта планегlа хьекха езаш хиннар 17 гектар мара яцар. Мукх чу а бена кlа хьакха доладача догlаш а делхаш денош эттар. Йоачан йолча деношка цхьабараш цlабезар. Хlаьта Султан кхай тlа lийра. Шийн агрегата дьаьтта хьокхаш, фонташ чlоагlьеш, тоха дезама кулг тохаш чакхьаьхар из за. Шоллагlча дийнахьа кlазиг-дукха йийназача шийн агрегат кхай тlа оралыхар Султана. Цхьабараш гlеьда а, ялат оардалургдац, кхош хьуесаш бар.

— Хьокха а лургда, хьекха а деза, — аьлар цо хоадамболаш.

Цо аьнар хьалльацар Гетагаев Хьамбикара а. Царна тlехьа арабьлар вонаш а.

Делаьа тlахьагlа мара шоош арабаьнна беце а, цу дийнахьа шоай нормаш кхоачашйир Султана а Хьамбикара а. Султана шу дийнахьа аьрдар 200 центнер гаргга ялат, хlаьта Хьамбикара чуийцар кхы а дукхагlа дар. Ялат чуэцa доладеннача хене дена ишта оасара болх бу цу шин комбайнеро. Хlанзалехьа 100 гектара тlара кlа а хьекхa 1200 центнер ялат дlадахьийтад хьатта Султана.

Шийн дезаре кихьа а хоза, lимерзе вах Султан. Берт тейна, наха, къахьегама тlера волаш бераl дезаьно хьалхевеш ва из. Дlаь лаьттанцаре безам дlайийцаб цун цхьан воlо — lийсас. Из шийн дасенна комбайна тlа болх беш ва. Хlаьта шоллагlвар а Советски Эскаре гlулакх де вахапехьа, штурвальни а волеш болх беш хилар даьца.

Султана дезая безача коннерта лостам ба. цlагlа мел эша хlама да. Шийн доалаьа легковой автомашин, цlагlа шортта хlанзара пофтал, телевизор, кхьдар да. Хьаьнале цо а цун дезаро а къахьегарах хьаьнина беркат да из.

Тахан кхоашна эьнерге къахьега Султан а цун новкъостий а моргаш бе вай истола тlара даара корта — маькх ца хадийтараш.

М. ДАСИЕВ.

ШЕКАРА СВЕКЛАЙ ЙОАКХО Ю

КПСС ЦК июльски (1978 ш.) Пленума решенеш чакх а йоахаш, чlоагlа къахьег Шалински района свеклаш леладераша. Укх шера паччахьалкхента 81,5 эзар тонн мерза овлаш доахa дезаш ба уж. Шоай торонаш лаьрхlа а лаьрхlа районерча боахамаша дош дениад 85 эзар тони уж доаха. Цу гlуланкха совхойна гурхахье а лард еллар. Свеклаш дlае хьакъхоастадаьхиппача лаьтта дlаба аьха а аьха, органически а минеральни а удобренеш тайсар. Юкъера лаьрхlа хlара гектара тlа 14 — 16 центнер минеральни удобренеш кха тийтар. Вlаштlехьа вa доаллa, хий дехкача лаьтта дlае хьежад тхо шекара свеклаш бlаьсти йоаллаше а «Джалка», «Шалинский» яхача совхозашка 1180 гектара тlа гербицидаш тайсар сурешка яка йоархlаш хургйоалаш.

Свеклаш дlае доладелар тхо апрель бутт юкъбеккхаьча хана. Тхоца социалистически яхь лелаеча Херсонски областа кхаш леладерий опытах оаха шекара свеклаш дlаювача хана «пудрет» яхa удобрени йиллар. Хlара гектаран тlе 20 — 30 килограмм ба ца удобрене бегха рам. Ишта дlайина шекара свеклаш дика чьата а леладегlаясий латт. Оака укх шера 3934 гектара тlа дlайийна ю культура.

Хоттан свеклаш хьалхьхяра аьттув болаш хилашар юкхьаьча «Джалка», «Сержень-юртовский» яхача совхозий латтаща бlаьстан юхчи гетта дукха доlаш дийхар. Хlаьта Гудермески районаца доазув а долин дадача лаьттана йоькъл эттар.

Из бахьан долаш свеклаш юийлха хьатlаньлар цигa. вlалла хьатlа ца йоалаш могтиташ а ийсъелар. Лаьтта юха аьха а аьха. 600 гектар совгlа юха дlае еаш хилар. Цу гlулакха района кулгалхоша оарцагlбаьхар промышлении предприятешкара, учреждениешкара болхлой, школашкара дешархойи хьехархойи.

Шекара свеклаш дlайийна лаьттaш шига дикагlа гlулакх дергдолаш гектарикашта тlачlоагlцар. Ишта массава а оарцагlа а ваьна хьаннйсдир гlулакх.

Тахан хьогуча сурташ, тешаме ала йиш я, шекара свеклаш дlайийнача 3934 гектарах 3700 гектара тlа планагlа лерхlаш хиннaчул дукха а дикагlа хьувкъам хургба аьнна. Бакъда, районе тоьаш яц удобренеш. Хlаьта цу гlулакхо дукха не дергдац аьнна хет сона. Хlана аьлча керттера обработка ета хана оаха свеклаш дlайийнача деррига лаьтта тайсаяр уж.

Шекара свеклаш хьувкъам лакхбара чlоагlа новкъостал ду шерра яьржача социалистически яхьо. Яхь лелаю [illegible]

болх бу Шалински районерча шекара свеклаш лелаечар а Нохч-Гlалгlай шекара завода болхлоша а.

КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатела нов. Л. И. Брежнева цу болама боккха мах а баь. Ямпольски районерча шекара свеклаш лелаечарга дахьийтача письмо тlа аьннад: «Цу дикача болама ерригача паччахьалкхеэ лоархlам ба. Цо хьаелл юртбоахамеи юртбоахама бийдал чакхйоахача промышленни отраслейи болхлошта юкъера социалистически яхь дегlаахара керда этап».

Ямпольски районерча шекара свеклаш лелаечарнеи шекара завода болхлоите юкъе долча къахьегама доттагlало хьокхьокх лакха хьо кхамаш даха тороеш лертlа болх вlаштlехьаьккача йолга.

1979 шера шекара свеклаш леласча Шалински районерча боахамаша Аргунски шекара завода коллективаца доттагlал леладара договор оттадаьд.

Цу договорага хьежжа шекара свеклаш чуэца- [illegible]

У. САДУЛАЕВ,
Шалински района юрта боахама управлени керте агроном.

Доазол дехьара

Ханага хьежа хlама доацаш

НАХ БОАБАЬРИЙ ЭМИССАР ПАРИЖЕ

«Матэн» яхача парижски газето дукха ха йоацаш хоам бир «Демократически Кампучи» (дlаьйкха Пол Пота режим) оалачун ООН-ера викал Франце варах. Из велаа укхаза кхьача местанцарча гlуланкий министерствацa контакт оттае, цар еча заявленех. Ко д' Орсэ викалаша тигадац из тlаэца.

Долчча бесса аьлча, укхазарча прессо яххача тайпара, историе чуть эттара дукхагlа нах боабара бехке болча, мунглеша хьулабенна лелача маоистий группаца бувзам хилар, бешха эзделагlа лархlа йиш йолаш хlама а дац. Ишта дале а, нах боаберий эмиссарага Париже телевизионни трибуна кхаьчар.

«Кампуче викало» лаваленн йар корреспонденташка, цун режим лаьттача хана кхмерашка «кхача, комфортабельни квартираш, молхаш яр. хlаьта шера шоаш тlадухха барлкъеш а лора парна аьнна. Лоацца аьлча, кхайкадир цо, «тхоай мехка оаха къоастаньй сага керттерча бокъоний проблема».

Пол Потех цун lалаьмате къялача компанен къоаста я а аьар из проблема. Цхьабакъда шоай lаьдалагlа. Дийшу кхоачаш а доацаш йолча хана террор лаьттар, моцал хилар опадемеш лелар бахьан долаш кхо миллион саг велар мехка. Хlалакйир ерига интеллигенци.

«Пекински lаьдалагlа кампучийски халкъа бокъонаш лорае гlийртараш» мичча тайпара бенна а бехках цlеп бала гlерташ хилар-м кхетадеш да. Тамаш йолаш да цхьаьна: французски телевидена цу гlулакха царна новкъостал мишта ду?

А. ИГНАТОВ,
АПН соб. корр.

Париж.

Диктатора дола гера

Никарагуански диктатора Сомосас шийн халкъа духхьала беча тlем тlа пайда оц Португале лоаттадеча герзах. Лиссабонски газеташ тlа арадаьнна цу тайпара хоамеш чlоагlа новкъа хилар мехка демократически общественноста. Белгалдоал, доазол декъа геро дахьийта йиш хургьяцво хlаназарча моты Пинту португальски правительствана ха ховш. Халкъ цун политикана чlоагlа раьза ца хилар бахьан долаш отставке иканза аьннаьц из, цхьабакъда, министрий керда кабинет хьахилалаца шийн функцеш кхоачашъеш я.

Прессо хоам беча тайпара, укх шера моль бетта португальски цхьан фирмана 420 эзар доллар дайтад никарагуански режимо шийга цо дlакхачийтача тlема эшача хlамаех. Дукха тlехьа-хьалха доацаш цу ханна кхайкадир Португале Никарагуага автоматически тоапий ши миллион патрон ехкай аьнна. Цу операцена тlехьожам лоаттабьб. Сандиист дlерагlча къам мукъадаккхаро Фронто заявлени яьча тайпара, юкъарчад доацаш ЦРУ.

Моттигерча кизанкаьеи тlа арадьннача сведенех, тlема эшача хlамайн чхо-молхан йокха партеш ехкай Сомосага дlадаха шу чаккдоаллаш. Екха хlамаш бlаьш эзараш доллари моьха яр. Цу тайпара, Вlашагlкхийттача Штаташте, Израила, Чилена улдув никарагуански диктатора герз доаттадьача керттерча поставщикий списка тlа яьнай Португали.

Сомосага тlемь эша хlамаш йохкара гlулакха хьалйа латт дей массанена а хоеш 1974 шера апреле революци хиларегlа цlенъяь дlаяьккхача португальски политически полицеца ПИД-еца чlоагlа бувзабенна хиина «Норте импортадара» компани. Царех наl — Оливейра Куартау шийн хана ПИДЕ бригада начальник хиина ва, вож — Мораш Зово конголезски марионетка Чомбе «агент» хиинав. Цу деврасие а хьахьокх, хlалакьяза йисача ультра овлаш мехка чуть бlоартга доахкаш хиларал совгlа. цун доазонел шеора арахьара бувзамаш а хилар. Цу тlа а парна корабогlа шоаш хьал [illegible]

В. РЕЗНИЧЕНКО,
АПН соб. корр.

Лиссабон.

ФРГ. Рура Эссене яхача болхлой [redacted] укх шера шийн 10 шу дилар белгалдеча Германски Компарте кепайоазон органа — «Унзере цайт» яхача газета традиционни массови цlий хилар.

Кхь дийнахьа укхаза баьхка хилар мехка тайп-тайпарча районашкара итташ эзараш нах.

СУРТА ТlА: дукха адамаш хул ваний иттало даьнна советски литературера Советски Союза халкъа промыслий хlамаш йохкача кисе.

А. ГРИГОРЬЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

АПН корреспонденташа ду хоамаш

ДОАЦАР ДУВЦАРАШТЕИ ДЕМАГОГАШТЕИ ДУХЬАЛА

Дамаске нийсаьча къаьстта чlоагlа ходу къам дехкача садатовски режима капитулянтски наькъа духьала lарбий дунен патриотически низаша лоаттабу идейно - политически къовсам кхочабелар.

Белгалдаккха доагlа, lарбий патриоташта духьала кертах а аьнна чухехкаш йола Каира пропаганда меттел. lарбий кортамукъален болама духьаларча Садата психологически тlем тlа цунна оарцагlа ьална Вашингтонеи Тель-Авивеи информаци органаш а хилар.

— «Египтяний хьоаваш дилараи «сепаратни барта духьала долча lарбий мехкех гlертарал Садатех, США-си, Израилеи шоай гlуланхаш вlаши барта а баха вlашlехьдоахаш хилар гучъаьла да, — аьлар шун корреспондента Палестина мукъаьккхара Организаце Исполкома члена Абдель Мохсен Абу Мейзара. — Египтяний уйла шоай мехка оалангарчен сапоагlа проблемашта тlера гоагlеч проблемашта тlера дlатувлас а lарбий дунен хальсашта юкъерен общественни мисш харцахьарча оагlораьа лоттае а лерхlача цу гlарча пропагандистски кампанешка холуш да американски сионистски экспертий опыти кулг.

Египетски хальхьа хlанз тlаувтта оррига халонаш Гаргарча Малхбоалера доки lарбий кортамукъален боламе Египто дакъ доацаш хилаин бахьан долаш нийсъелаh яха уйла египтянашта чуйоссае гlерт Садата пропаганда. Хlаьта ма дарра аьлча, «Аль-баас» яхача газета ше еннача интервью тlа АРЕ вонкхача прогрессивни деятела Мишель Кямила белгал ма дьккхара, мехка баха нах къайбалар — из да паразитически неокомпрадорски египетски буржуазе ахча доал дарах хьахинбар, капиталистически порядкаш юхаоттаярахи дукхача къамий монополеш чутоттаяарахи хьахинбар.

Каира lажагlча прессо йоах, палестинцашта ливанцаштен тlаувтта lоажали хlалакду цар боахамаши — из да «аьнар ца дарe политика» бахьан долаш (Садата хlана цу тайпара ярлык вах сепаратни барта духьаларча дукхагlа долча lарбий мехкий принципиальни позицена). Хlаьта ма дарра аьлча, Ливанан палестинцаштеи духьаларча израильски агрессен правохристиански расхольникий гlулакхашен къаьстта кхераман гlелал яхьаши бола ниъ лаьцаб lарбий бакъ гlулакх Садата дохкар. агрессорашца из барта вахар бахьан долаш. Египетски правитель мара кхы саг вац ливански, территорена чухехкаш Тель-Авивага нах боабайташ дола бахьанаш «ше кхетадела» нахa хьалхашка хьаьнхийнадьар.

Шийна уйла тlаовзаш дa Сирена духьалара эгlазала кампани йоаржача Каиро, Тель-Авиво. Вашингтоно шоай гlуланхаш цхьана баьча бартаца леладелга. Ше дукха ха йоацаш къамаьл деш, каирски режимана керте латтар САР кулгалхоех куст доацаш гlерта волавалар, хlаьта цо яхар деш йолча прессо граждански тlемон израильски агрессорашеи баьрдача цу мехка машар иха оттабар духьа Ливане латтача сирийски бlунa духьала цlур лелабу. Из бакъдеча кепара къайлахьош боаца кхерам Сирена тlатувсаш циггача къамаьл дир Бегина а. Цу цхьои хана американски кепайоазоно провокационни статьяш арайоах Гаргарча Малхбоалера гlуланхаш лертlадахара де ша САР-о лаьцача чlоагlача наькъа хьакъехьа.

Сирийски журналисташа белгал ма даххара, шийн капитулянтстве гlуртага дlахьачай садатовски пропаганда. Агрессорашта цар оагlув хьаллувцараштен геттара lогора а уххаш норта беттарах оал цо «машар бахьан долаш лоаттабу къовсам» «сийлахь-йоккха миссий».

Цхьабакъда, цу чlоагlа «хьоанаш дилара» хийттача тайпара воздействи яц египтянашта, кхыча lарбий халкъашта хlаьта а. Цу Мишель Кямила белгалдоакх. тlехьарча садатовски референдумах тlехдаьха хьахинарагша цхьанкха а тувлаве ца воагlаш хилар.

— Египетски халкъо, — йоах цо, — цхьанка оагlорахьара хьаллацаш Каирерча хlанзарча режима капитулянтски проимпериалистически никъ. — Египтерча наьнах цхьа дакъа хlанз хьагучох, хьинар ий да деш хилар аттара хьалха бlарча цаl дола прогрессивни кулгал ва хилари уж эсала вlаштlехьбаьнна хилари бахьан долаш да. Цхьабакъда, кхьметтел эггара политически гаьна балаьна бола египтянаш а хlана кхетабеш боагlа шоай мехка экономикана египетско - израильски отношенеш «лертlахка» болабаларо тlаоттаде тарлуча сионистски доалахи египетски эскарах империализмана чулатта региональни жандарм дарехи боалла берригa кхерам...

Сирен кхьча lарбий мехкийн патриотически низаша хlанз шерра къовсам дlаболабаьб Гаргарча Малхбоалера империалистически планаш юкъагlьахар духьа, Вашингтон — Каир — Тель-Авив яхача союза духьала. (АПН).

Дамаск.

Ма дарра дувц оаха

КЪИЗА ВИЙНА САГ

Вlашагlкхийттача Штатий общественносто хlана а сацитадац Никарагуа Эй-Би-Си яхача американски телекомпане корреспондент Билл Стюарт верца дувзаденна къамаьлаш. Оахкарий хьасаш вийнав из никарагуански диктатора Сомоса къамин гварде тlаьрахоша. Хьалхле леласча американски телекомпанеша кердадерий программагlа дlахьекхад Стюарта коллегаша дальха из къиза вер хьагойташ дола сурташ. Вlашагlкхийттача Штаташка миллионаш болча телезрителий го йиш хилар. Стюарт интервью эда гlертача Сомоса гвардецарча эхь дайнараша цхьанкха герз а доацаш хиннача сага, бартала lо а вилла мlарга мишта биттар а тlаккха хlама вон ца а доацаш цунна йоалий [illegible] арт вер берригача цивилизованни наха во могаеш йола варварски акт я аьнна, лаьрххlа заявлени е а дlаьаьнначун деалга кодам бе а.

Общественноста давленех кхьметтел США конгрессе а гучабийлар Никарагуерa наьха цlех йиза диктаторски режима дlаяккхара тlехьарa берaш. Сомоса дlаваккха хьажара президент Картер тlахьехаш дола письмо дахьийтар Кlайча цlенга сенатораша Э. Зоринским Р. Лугарен. Цар тlахьекам хьаллацар Э. Кеннеди. Дж. Макговерн, кхьча мехкашцарча гlулакхашта йолча сенатски комиссе председатель Ф. Черч санна болча цlи хезача американски сената членаша. Эгlазлен хора юкъе хозаш яр дукхахача шерашка наьха цlех [illegible]

сихха южайир из куст доаца «инцидент». Сомосас дош делар дош «бокъонца тахка» а «бехке волчоа наказани е» я. Доша техка даьлча хьалхагlа Стюарт вера официально бехке вир американски корреспондент соцаваьча патрула керте лаьтта капрал. Цул тlехьагlа сихбенна беррига бехк тlабахийтар, никарагуански lаьдалаша бакъдечa тайпара, шоллагlча дийнахьа партизанашца дов деш вийнача Гонзилес яхаш хиннача мутlарерча салтеча. Овлаш долчча тайпара, ненахчунгара даккха хlама мичад. Цу тlа а Стюарт ше а, децний хьона, ва бехке, хlана аьлча, патрулах «вада» гlийртам из.

Цхьабакъда, укхаза дицденнадац ше велехьа хьалхха Стюарта Сомоса дlаваккха гlерташ латаш болча сандинистий-никарагуански патриотий лагерера репортаж яь хилар а хlаьта цо шийн репортажа тlа патриотий къовсамгахьа озабезам беш хиина хилар а. «Вашингтон стар» яхача газето белгалдоаккхача тайпара, диктатурана духьалара дерригача халкъа [illegible]

(ТАСС).

Вашингтон.

ДЕШАРХОЙ — КХАШКА

ДоговорагӀа ше тӀайица декхараш дика кхочашду ПхьалекъонгийЮртарча № 1 йолча юкъерча школа хьехархочо Х. Д. Эжаевас кулгалдеча производственни бригадо. Из болх иштта дика вӀаштӀехьбаькха тӀерташ кӀеанга къахьийгадац цу школа директора Б. К.-С. Часыгова а.

— Дешархой производственни бригадо «Назрановский» совхоза кулгалхоща договор оттадаьдар. Оаха гӀулакх де дезаш тхона тӀачӀоагӀьяьар шекара свеклаш дӀайийна ши гектар латта, — яхаш дувц школа директоро. — ХӀаналле оасар а кхьдола гӀулакхаш а даьд оаха тхоай участке, хьахетаргахьа совхозачарел дикагӀа ца хуле, вогӀа хургдац тха мерза оалаш.

Директорца свеклаш йолча кхай тӀа дахар тхо. Кха оасарах цӀена, дешархоша бокъонца доал делга гуш дар. Участкана гаьна йоццаш латтар догӀан хьисапе хий детта установка. Цо дика болх баьлга хьахьокхар хьатӀаяьнача свеклеца. Дя сайриййгахьа лесте ха яр, бригада ший болх йисте а баьнкха чуйкар.

— Болх мишта бу оаш? — аьнна ва хьатача Б. Часыгова аьлар:

— Дя дӀоахдалалехьа, ялх сахьат даьлча, балха арадоал тхо. Де лийрхӀар кхочаш а дий, бераше салоӀаргдолаш тайп-тайпара мероприятеш ю оаха. Касткаста Карабуланерча водохранилище ух тхо. БурокӀалхарча юкъерча школаца футболах а волейболах ловзаш хул. Цул совгӀа, шашках, шахматех ловз. Леррига ловзараш ара, кӀеначча фега хул тха. Дукха ха йоацаш вай республикерча тӀема а къахьогама а скийлеи моттигашка экскурсе даха хилар тхо.

Школа дирекце, хьехархоша юртбоахама профессех дешархой безам болийтаргболаш гӀулакхаш леладу. Производственни бригада балха араялаьехье, бӀаьсти дешархой болча баьхка юртбоахама вахарах лаьца дувцаш хилар производстве хьалха латта болхлой. Иштта, шоай балхах лаьца дийцар чилла бу салараш леладеча бригада звеньеваяс М. Гарданова, совхоза агронома Х. Плиева, трактористаа Ш. Котиева, кхычар. БоккхагӀчар баьча хьехамах пайда а баьнаб. Халонех ца кхераш, хьинаре къахьегаш ба шоаш гӀулакх де хьатӀалаьцача участке дешархой.

Дика ва совхоза кулгалхоша шоашта дагадехача тайп-тайпарча балхашка дешархой дӀа-са ца лехкилга. Гуракье ялат чуэцача хана боахама эшаш дола моллагӀа гӀа-новкъостал-м ма дой цар. ХӀаьта цига дезд дӀа шоашта тӀачӀоагӀъача участке ахмана болх беш хул бераш.

Болх дӀабахьаре совхоза кулгалхоша мел эшаш йола инвентарь а оборудовани а вӀаштӀехькъьхкаяле а культурни гӀулакхаш дара договора тӀа хинна цхьайола дуцпташ кхочашйьяц. Иштта, хьа па ешӀ йисай культстан. Из хьалхьяре кхы а дикагӀа, сакъердамегӀа салоӀаргдар берана. Цу гӀулакха тербам тӀа а бахийта, бераша беш бола кхетама болх дӀахо тоабара школа дирекция, районо декхарийла я уж кхочамбоацараш дӀадаха. ТӀакха майрра ала йиш хургья вай: бераша кхашка дика болх а бу, иштта сакъердаме са а лоӀ.

К. МАРЗИЕВ,
тха штате воаце корр.

ХӀара шера дукхагӀа хул Грозненскии авиаторий маршрутех. ДукхагӀа хул пассажирски самолеташ лелаш йолча расписане тӀара городий цӀераш. Хувцамаш цига кхие а Iац. ХӀанзалца цхьаьнка а кхацар Грозненски авиапредприятера «ТУ-134» яхача самолета командир волаш. ХӀанз 10 вай мехкеко ва командираш а болаш шоаш из тайпа лопада йиш йолаш.

Царех ба Г. А. Кругликов (Грозненски авиапредприятие начальник) А. В. Клюев, М. М. Чахуев, В. С. Рожко, В. И. Ковалев, кхыбараш. Грозненски авиапредприятие коллектив интернациональни а. Укхаза кхаькъегаш ба гӀалгӀай, нохчий, эрсий, украинцаш, кхыча къамех бола нах. Цар массане а цхьа уйла я — питалетка канал хьалха кхочашьенга.

моленга эксапж [аьрдагьера аьттахьа] штурман Малоенко Иван Алексеевич, — украинец, 2-гӀа пилот Хашагульгов Матьмада Мухьмад — гӀалгӀа, кема командир Рожко Владимир Степанович — украинец, бортмеханик Брушневский Владимир Петрович — эрсе Грозный — Москва — Грозный яха рейс чакхъьийначул тӀехьагӀа.

СУРТА ТӀА: «ТУ-134» яхача самолета экипаж.

А. КЫЧИКОВА сурт.

АГИТПОЕЗД — КХАШКА

Кхашка хьийкъа алаташ чуэца доладеннеча хьалхарча деношка деиза юртбоахама къахьегамхой болча хьалшатгӀа баха аьнна кхаьчча арабаьлар республиканск агитпоезда доакъошхой. Цирна юкъе бар культура министерства, халкъа творчества ЦӀен, республиканск краеведчески изобразительни искусствай музей, А. П. Чехова цӀерагӀча библиотека балхахой, лаьрхӀа вӀашагӀъелла концертни бригада.

Грозненски, Наурски, Шелковской, Шалински, Гудермесски, Назрановски, кхыйолча районашка кӀи-маре чакхбоаккхаш боахкача цӀаха самукъадаьхар сакъердамеча концерташа, цар ладийгӀар дунен халкъашта юкъерча хьалах, искусства а литература а тайп-тайпарча темах йолча лекцешка.

Агитпоезда доакъошхоша тӀо дир царна кхай тӀарча станашка гойтара агитаци кийчъе, «Молнеш», «Къахьегама листокаш» ираха. Иштта агитпоездаца бар медицина, торговле балхахой.

ХӀана республика ерригача йиттта районе шоаш хиннa чакхбаьнначул тӀехьагӀа шоай программа эргайоакхаш, кердача вӀашагӀкхетарашка кийчлуш ба агитпоезда доакъошхой.

М. САЛМАНОВ.

МАРШРУТ: КЛУБ — КХАШ

Илли доашаш цӀерна цхьа минут йовкхалец оьма хетаму. ХӀаьта из хьакт кхочалург болаш а бац. Цхьа илли йистедалалехьа межкараше шоллагӀдер доладу.

Надтеречни районни культура ЦӀен агитбригада маршрут уза сизбенна тӀехьара ялата гектараш чуэцаш боахкача «Калаусский» совхоза хьалхарче бригаде кхай тӀарча стане.

Делкъейна хӀама дуа ке а. Кхашка лелаче комбайна тӀера Iобаьнна механизатораш хьагуалу укхаза. Шоаш кӀаьдбелар дицдеенна, бӀейка хьежаме а ца зуаш артисташа хьокхача программана раьза болаш, тӀоераш деттеш латт уж.

Артистех дуккагӀа бараш бригаде боваш а безеш а ба. Духхьашха хьоашагӀа боагӀаш бац уж ялат веладараш болча. Укх шера кӀи-марс болабенча гӀоне 50 совгӀа концерт деннад цар юрташкерча клубашка, кхай тӀарча станашка.

Отмаьша къаьча тетраде тӀа дукха дӀейха, дег тӀера доагӀа дешаш аздаьд художественни

Фоторепортаж

самодеятельноста цӀерагӀа. «Дег тӀара баркал аз оаха...», «Каст-каста ухаре бакъахьа бар...», «ЧӀоагӀа сакъердаме, чулоацам болаш дар концерт...».

Дукха деза халкъа илли хьоахабинна художественни самодеятельноста дуккана шоршашка дакъа лоаццаш йолча Тенса Элибаевна. Массеза шу да цо шай из безам юртахоша дӀатела. Тенса хӀанз культура ЦӀен хормейстер а. Илли дукха Iомабу цо художественни самодеятельноста доакъошкой Джакеева Магина, Тейхаева Света, дукха кхыбараш.

Наха массеза а безаме тӀехьйбу самодеятельни артисташ Альтемирова Хьава, Эльмурзаева Зина, Гайтиева Хаваш. Выездной бригада дуккагӀа бола доакъошкой илли ала, хахабуала, фата тоха, пандар лакха ховш а ба.

Агитбригада кулгалво ва Касаев Ахьмад. ПхьалгӀча классе деша вагӀар из эггара хьалха районни культура ЦӀен сцена тӀа хьатӀаволаьча кана. Цул тӀехьагӀа культура Краснодарски институте хореографически отделени а яьккха юртарча когирхоша халкъа кхеэараш Iомадеа Надтеречни районе юкаеенна Ахьмад.

«Калаусский» совхозе денна концерт бехкткхаме дар церна, кӀана аьнна алаташ ихадераш болча цу дийнахье дукхашка баьккьбар уж. Керда газеташи журналаши денадар районни центральни библиотека балхахоша, эша медицински консультаци луш а цамогаш волчоа гӀо де кийча вар агитпоездаца хинна лор С.-Э. Яшуркаев. Эшаш дола товараш денадар райпо тикаша.

Агитпоезде доакъошкой шоашта ма могга гӀулакх де гӀерташ бар укх халача аьхки ео боаца зъузенъам кхебаьча наха. Цу деношка хӀара гектаре тӀара планагӀа 16 центнер моа йоаццна 18 центнер ялат чуэцаш вар № 1 йолча бригадера Сардалов Хьасан. 125 тонн кӀа аьрдадер комбайнеро Данилов Суламбека. Дукха хӀама ца эшаш из миссел аьрдар хьоача комбайнеро Эдисултанов Мухьмада а, Мутаев Юсепа, Афанасьев Моньде, кхычар.

Калаусерча лаьтта веладерий Iадика а айица цӀенгахьа бийрзар агитпоезде доакъошкой. БӀерг ма кхоача дӀаьха уллача кхай тӀере хьакозар тракторийи комбайнийи таташ — ялат чуэцаш боахкачер сийрда или.

С. ИВАНОВА,
Надтеречни районни газете юртбоахама отдела заведующи.

СУРТАШ ТӀА: илли оалаш я Эльмурзаева Зина; концерт чакхдоал хапарца.

С.-А. АСХАБОВА сурташ.

ШЕРЛУ КООПЕРАТОРИЙ МУГӀАРАШ

Укх деношка Грозненски кооперативни техникуме дийша а ваьнна потребительски коопераце организацешка болх бе дӀахьожаваьъ 317 кагирхо. Царна юкъе ба товароведаш, бухгалтераш.

ТӀехдика дешаш техникум чакхъьеккхаш 61 сато. Торговле къонача балхахоша Нохч-ГӀалгӀайчене санна къахьегаргда Владимирски, Томски, Калинински областашка. Къилбаседа ХӀирийчене кхьйолча моттигашка.

Укх дешара шера техникуме хьацарга кхы а 540 саг. ХӀаьта ше хьайийллача хана дениз цу дешара заведене кийчваь 6 эзар гаргга торговле болхло.

А. ИЗМАИЛОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

24 июль

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — «СССР халкъий ахкан 7-гӀча Спартакиаде дневник».
9.05 — «Дунайски тӀалгӀеашм» яхача берий хора концерт. (Болгари).
9.30 — Фильм — бераша. «Тимура шуй командер» яха телевизионни художественни фильм. ШоллагӀа сери.
10.35 — «Киноплакьбара клуб». Из чакхъьоача — кердадоиш.
14.30 — Кердадараш.
14.50 — «Юрта тахан». Кинопрограмма.
15.30 — «Московски поэзия денош».
16.00 — СССР-а халкъий ахкан 7-ча Спартакиада.
17.00 — ПВО Московска округа илле халхари ансамбля выступлени.
17.20 — «Шукшин Василий — писатель, актер, режиссер».
18.45 — «Тахан дунен тӀа».
19.00 — «Цхьана — барттойна довзалл». Музыкальни программа.
19.30 — «Ангиеах дола дувцараш». Телевизионни очерк.
20.00 — «Тахан а хӀара денца а», СССР халкъа артистаа Никулинах дола телевизионни фильм.
21.00 — «Ха».
21.35 — «СССР-а халкъий ахкан 7-ча Спартакиаде».
22.00 — «Тахан дунен тӀа».
22.15 — «СССР-а халкъий 7-ча ахкан Спартакиаде».

II ПРОГРАММА

16.25 — «Баудан». Грозненски телевидене студе спектакль. С. Бадуева дувцарах оттадаь (нохчий меттала). (ТелетхьежархошА деваръ).
16.55 — «Лаьтерча школа керда декхараш» (гӀалгӀай меттала).
17.00 — Киножурнал.
17.10 — Дунен халкъашта шеьъара обозрени (гӀалгӀай меттала).
17.25 — «Нохч — ГӀалгӀайчено тӀоьлла». Информационни программа (эрсий, гӀалгӀай меттала).
17.45 — «Нравственни кхетам бахара проблемаш». Анкеташна цӀерагӀча ИГИПЭ коллектиов.
18.20 — Документальни фильм.
18.30 — «Шоана хаьташ чуэцача хьалхалаттарашм». Концерт.
19.00 — «СССР-а халкъий 7-ча ахкан Спартакиаде». Перерыве — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!».
21.00 — Московски Пачхьалкхен филармоне академически симфонически оркестра концерт.
21.40 — «Гаргала яш» яха телевизионни художественни фильм. ШоллагӀа сери.

25 июль

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — «СССР-а халкъий 7-ча ахкан Спартакиадай дневник».
9.05 — «Бераша моттаргя ловца».
9.35 — Бераша — фильм. «Бакъдарча хьуна къайлаъ». Художественни фильм.
10.55 — «Фаьлга тӀара дола дунес». Телевизионни музыкальни фильм.
14.30 — Кердадараш.
14.50 — «Олимпиада-80» гергадала», «Ленинград» яха телевизионни документальни фильм.
15.10 — «Малхбоалер вора! миниатюр». Фильм-концерт.
15.30 — «Шоаш дола моттиг хьалйовзийта, куршенчами!».
16.00 — «СССР-а халкъий 7-ча ахкан Спартакиаде».
17.00 — «Гуцулочка» яхача вокально-инструментальни ансамбла выступлени.
17.15 — «Спорт-клуб».
18.45 — «Тахан дунен тӀа».
19.00 — «Массазе а хийла мала». Концерт.
19.20 — Штоль. «Болестинни комеди». СССР халкъа артиста Образцова кулгалдерча Пачхьалкхен Центральни точный театро оттадаь фильм-спектакль.
21.00 — «Ха».
21.35 — «СССР-а халкъий воакъагӀа ахкан Спартакиаде».
22.00 — «Тахан дунен тӀа».
22.15 — Документальни экран.

II ПРОГРАММА

16.30 — «Нийсархо». Кагирхошта йола программа (нохчий меттала).
17.00 — Киножурнал.
17.10 — «Нохч — ГӀалгӀайчу тӀоьлла». Информационни программа (эрсий нохчийн меттала).
17.30 — «Телетхьежархочо кетт, кригиха ю, хьехар ду».
18.00 — Концерт.
19.00 — «СССР-а халкъий 7-ча ахкан Спартакиаде». Перерыве — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!».
21.00 — Документальни фильмий программа.
21.40 — «Дендевича фаьлга чӀоаг». Художественни фильм.

РАДИО

24 июль

6.40 — «Ялат доара хуьланчаш». Рейд (эрсий меттала).
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор, хоттамах бола хоамаш.
7.23 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — Ашараш (эрсий меттала).
8.15 — Передачий программа (эрсий а, гӀалгӀай а меттала).
8.25 — Хоамаш.
8.35 — ДӀанкха халкъа инструментий оркестро (гӀалгӀай меттала).
8.45 — «Экономика а, мораль а». Буровой бола Грозненски управленера передача (эрсий меттала).
9.15 — «Тхога кхаь» яха радиовыпуск (нохчий меттала).
9.30 — «Къона замакхо» (гӀалгӀай меттала).
10.00 — Передачий программа а, хоттамах бола хоам а (эрсий меттала).
10.01 — «Социализма мехкашка». Беседа (гӀалгӀай меттала).
10.15 — Город — юрта. Транспортниций шефски гӀо (нохчий меттала).
10.30 — Ялат чуэцача хьалхалаттарашта. Концерт (гӀалгӀай меттала).
11.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гӀалгӀай меттала).
8.25 — Хоамаш.
8.35 — Дунена халкъашта юкъерча Денна «Ираз дола бериала» (гӀалгӀай меттала).
8.50 — Хьахарий ритмаш (нохчий меттала).
9.15 — РадиолекторӀарзой хаттарашта жоп ду бытовой гӀулакха министра заместителя Кашенцев (эрсий меттала).
9.30 — «Барттайнача дезале». Радиовыпуск (гӀалгӀай меттала).
15.00 — Передачий программех хоттамах бола хоам (эрсий меттала).
9.30 — Ашараш (эрсий меттала).
16.01 — «Дунен халкъашта юкъера обозрени» (нохчий меттала).
16.15 — Доккъар ийчиара — бехктокхамо фронт. Репортаж (гӀалгӀай меттала).
16.30 — «Балха минута мах». Производства хьалхалаттарашта хьамаьа ду балха низах лаьца (гӀалгӀай меттала).
16.45 — «Фуна хьажийаш хьахьакьара». Корреспонденци (нохчий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гӀалгӀай меттала).

25 июль

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.
7.30 — Ашараш (нохчий меттала).
8.15 — Передачий программа (эрсий а, нохчий а меттала).

ГӀИШЛОНХОЙ БАЛХА ГОВЗАЛ ЮМАЕ ЛОВЧАР ТЕРКАМГА!

№ 11 йолча Грозненски юкъерча городской профессионально-технически училища
ДӀАХОИТ
укх профессех кердача дешара шера дешархой деша дӀачуэцаш хилар:

1. Маляр (гӀишлош еча болх бе);
2. Штукатур-облицовщик-плиточник;
3. Каменщик-бетонщик-бетонщика конструкциянта монтаж ю монтажник;
4. Слесарь-сантехник, газосварщик;
5. Юрташка гӀишлош хьалъю мастер.

Деша дӀаэц 15 шу даьнна а кхы боккхагӀа а бола, 8 — 10 классаш чакхъяьха бола къоной нахи мехкарийи.

Деша багӀара ханаш:
8 класс чакхъяьккхараша — 3 шу;
10 класс чакхъяьккхараша — 1 шу.

Училища кердача дешара комплекс болх беш а дешара-производственни оборудованеца дика Iалашъяь а я. Дешархой мах боацаш кхачанца, обмундированеца, общежитеца Iалашбу, хӀаьта 10 класс чакхъяьккхараш стипендеца а. Деша багӀача хана дешархоша производственни дешар Iомадеча хана баьча балхах 50 процент боарам болаш ахча тӀел.

Училище деша вагӀаш яьккха ха къахьегама стажана дӀалоархI. Юкъера профтехучилища чакх а яьккха экзаменаш дӀаеннараша юкъера образовани профессии ялара дола диплом дӀалу.

ТӀехдика диплом а эцаш чакхбаьнна дешархой болх баь хилара стаж йоацаш вузе деша дӀа а эцаш льготаш а лу царна.

Училище деша воагӀачо хьачудаха деза ер документаш:

1. Директора цӀерагӀа язъяь заявлени;
2. Дийша хилара документ;
3. Вахача моттигера справка;
4. Вань ха тӀайола тешал е паспорт;
5. Фотокарточкаш (размер 4х6 йолаш);
6. Медицински справка.

Документаш дӀачуийцу 8 сахьат даьлча дене 17 сахьат даллалца.

Училища адрес: город Грозный, Старопромысловски район, Катаяма цӀерагӀа керда поселок, Шефски улица, 23. цига ва йиш е Центральни рынкера йоагӀача №№ 4, 6, 26а. 11а йолча автобусашца Ташкала яхача уж сацача кхаччалца, е № 11 йолча автобусаца 7-гӀа лини яхача кхаччалца.

БАЛХА ГОВЗАЛ ЮМАЕ А ДӀАХО ДЕША А АЬТТУВ БА УКХАЗА

№ 4 йолча юкъерча профессионально-технически училище 1979 — 1980 дешара шера дешархой деша дӀачуэцаш а
ДӀАХОИТ
укх специальностех:
8 класс чакхъяьккхараша:

1. Бурильщика гӀоача.
2. Автомобиль ремонт ю слесарь.
3. Электрогазосварщик.
4. Электромонтер.
5. Химически анализа лаборант.

Дешара ха — 3 шу.

Училище чакхъяьккхараша дӀалу юкъера образовани яьккхарах дола диплом, 3—4 разрядагӀа квалификаци а лу.

ТӀехдика дешаш училище чакхъяьккхараш вузашкеи восеми училищашкеи деша хьоажабу.

10 класс чакхъяьккхараша:

1. Бурильщика гӀоача.
2. ГӀишлошхо-отделочник: штукатур, маляр, плиточник.

Дешара ха — 1 шу.

Училище чакхъяьккхачул тӀехьагӀа 3—4—5 разрядагӀа квалификаци лу.

ТӀехдика дешаш чакхбаьнараш льготни условех вузе деша хьожабу.

Деша воагӀачо хьачудала деза документаш:

1. Дешархочуйн дай-ноаной заявлени.
2. Образованех дола тешал.
3. Вань ха тӀайола тешал (16 шу даьннараша — паспорт).
4. Вахача моттигера справка.
5. Школера характеристика.
6. Автобиографи.
7. 3 х 4 размер йолаш ялх фотокарточка.

Медицински комиссегӀа чакхвоал училища еннача направленех.

Медкомиссех чакхваьннар экзаменаш йоацаш училище деша дӀачуэц.

Училища адрес: г. Грозный, 364039, 12 участок СГПТУ-4, Автобусаш №№ 13, 24, 25, трамвай № 5, «12 участок» яхача уж сацача кхаччалца.

ХЬАМСАРА КХАЛНАХ!

Эздий IаьдалгӀа кийчдала безам бий шун? Оаха шо хьех Победа проспектагӀа, 22-ча цӀагӀа йоалхача «Салют» яхача тика чу 24-ча дено 28-ча йоалагӀа кхачачалца кхалнахьа барзкъаш дохкаш хургйолча выставке. Цига шо доагӀа шун тоаро хургья — хозача кӀадих, хӀанзарча модагӀа даь, мелла ха яьнна йолтоа а — эшаш дола барзкъа эца.

Тхо шуга хьежаш хургда. Дуьхьа тха тика тӀа.
«Промтовары» яха объединени.

Хоттам

Тахан республике гӀоллен Грозне хувцалуш морхаш а йолаш, йосачан а йоацаш, малхбузехьара секунде 5—10 метр сиха мух а болаш, фегара температура республике гӀолла 30—35, Грозне 33—35 градус йӀовхал а йолаш ха хила мег.

Кхоанеи ломмеи хувцалуш морхаш а йолаш наг-нагахьа дикъувкъаш догӀа делхаш, бе-беча оагӀонашкахьара секунде 3—7 метр сиха мух а болаш, фегара температура бийсашка 13—18, деношка 23—28 градус йӀовхал а йолаш ха латта тарлу.

Метеостанци.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске ул. 92. Телефонаш: редактора — 9-24-08; редактора заместителя — 9-24-03; бехктокхама секретара — 9-24-00; отделаш: партийни вахаре — 9-24-04; промышленностех транспортех — 9-24-01; юрта боахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; кехатий — 9-24-07; корректорски — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора 9-24-08; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттен деношка

СФ05203. «Грозненский рабочий» издательстве типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 4381.